

UMOWA Nr ..... / 2020

zawarta w dniu ..... pomiędzy:
Gminą Gryfów Śląski, 59-620 Gryfów Śląski, ul. Rynek 1,
NIP: 616-12-23-228, REGON: 230821635
reprezentowaną przez:
Burmistrza Gminy i Miasta – Olgierda Poniżnika
przy kontrasygnacie Skarbnika Gminy – Marka Kurca,

a firmą: .....
NIP: ..... REGON: .....
z siedzibą w .....

zwaną dalej „Wykonawcą”, reprezentowanym przez:.....

Na podstawie dokonanego przez Zamawiającego wyboru oferty Wykonawcy w przetargu nieograniczonym, przeprowadzonym na zasadach i w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo Zamówień Publicznych (Dz U z 2017, poz. 1579) została zawarta umowa o następującej treści:

§ 1 Przedmiot umowy

Zgodnie z wynikiem przetargu nieograniczonego Wykonawca przyjmuje do realizacji zadanie inwestycyjne pod nazwą: *Przebudowa kanalizacji deszczowej oraz budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w ulicy Wojska Polskiego w Gryfowie Śląskim.*

1. Przedmiot zamówienia jest finansowany ze środków własnych budżetu Gminy i Miasta Gryfów Śląski.
2. **Przedmiotem zamówienia są:** roboty budowlane, polegające na przebudowie kanalizacji deszczowej oraz budowa kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej w ulicy Wojska Polskiego w Gryfowie Śląskim
3. **Miejsce realizacji zadania:** miejscowość Gryfów Śląski, gmina Gryfów Śląski, powiat lwówecki, woj. dolnośląskie.
4. **Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje:**
  - wymianę głównych odcinków kanalizacji sanitarnej o łącznej długości **L=446,8m**.
  - włączenie pierwszego głównego kolektora do istniejącej kanalizacji sanitarnej nastąpi do przepompowni ścieków zlokalizowanej na działce nr 16/1 obręb 3 Gryfów Śląski/.
  - Włączenie drugiego głównego kolektora do istniejącej kanalizacji sanitarnej nastąpi poprzez wymianę istniejącej studni kanalizacyjnej Sw o rzędnych 316,02/314,80 /dz. nr 465 obręb 2 Gryfów Śląski/.
  - dodatkowo w ramach zadania zostanie wymienionych 25 szt. przyłączy sanitarnych o średnicy DN160 i łącznej długości **L=128,6m** w granicach przebudowywanego pasa drogowego;
  - wymianę zbiornika istniejącej przepompowni ścieków wraz z orurowaniem i pompami.
  - wymianę głównego odcinka sieci wodociągowej o łącznej długości **L=641,5m** od istniejącej sieci wodociągowej DN150 zlokalizowanej na skrzyżowaniu ulic Wojska Polskiego z ul. Rynek, w jezdni /dz. nr 475/2 obręb 2 Gryfów Śląski/ oraz istniejącej sieci wodociągowej DN150 zlokalizowanej na poboczu przy ulicy Wojska Polskiego w pobliżu nr 29 /dz. nr 2 obręb 3 Gryfów Śląski/. Dodatkowo zostaną przepięte do

projektowanego rurociągu sieci wodociągowe biegnące w ul. Młyńskiej, a także ul. Grodzkiej i Źródlanej.

- wykonanie przewiertu sterowanego w rurze osłonowej DN 250 mm pod ciekiem wodnym (Oldzą) o długości 61,0 mb oraz pod drogą powiatową o długości 15,0 mb.
- dodatkowo w ramach zadania zostaną wymienione przyłącza wodociągowe DN 40 i DN 63 oraz hydrantowe DN 90 o łącznej długości **L=347,6m** w granicach przebudowywanego pasa drogowego.
- wymianę głównego odcinka kanalizacji deszczowej o łącznej długości **L=110,72mb**. Włączenie głównego kolektora do istniejącej kanalizacji deszczowej nastąpi w punkcie Sdw /dz. nr 501 obręb 2 Gryfów Śląski/
- dodatkowo w ramach zadania zostaną wymienione 4 studnie z osadnikami z żeliwnym wpustem ulicznym, 2 studnie systemowe DN 425 z wjazdem żeliwnym, a także zostanie sprawdzony istniejący kanał deszczowy poprzez inspekcje TV wraz z oczyszczeniem kanału i naprawą punktową kanalizacji (około 40 punktów).

5. Wymagania dotyczące realizacji przedmiotu zamówienia:

- a) Przed przystąpieniem do robót należy zorganizować zaplecze budowy, wytyczyć posadowienie obiektów oraz wyciąć lub zabezpieczyć drzewa kolidujące z planowanymi robotami. Zapewnienie zaplecza budowy, dostawa niezbędnych mediów oraz wynajem placów magazynowych jest kosztem Wykonawcy.
- b) W przypadku konieczności wycinki innych drzew niż te przewidziane w projekcie, Wykonawca przeprowadzi wycinkę drzew zgodnie z obowiązującym prawem i wystąpi z wnioskiem o zgodę na wycinkę drzew do właściwych urzędów. Koszt ewentualnych nasadzeń zastępczych pokryje Wykonawca.
- c) W ramach robót towarzyszących należy zabezpieczyć organizację ruchu, wykonać wykopy (pod kanały i obiekty sieciowe) wraz z instalacjami odwadniającymi i obniżającymi poziom wód gruntowych w razie takiej konieczności.
- d) W przypadku koniecznej zmiany, której nie dało się przewidzieć na etapie sporządzania projektu budowlanego, a objętego pozwoleniem na budowę należy wstrzymać roboty na danym odcinku, dokonać wpisu do dziennika budowy z propozycją nowego rozwiązania. Po potwierdzeniu konieczności zmiany przez Inspektora Nadzoru należy uzyskać zgodę projektanta na nowe rozwiązanie oraz jego opinię o ewentualnej zmianie projektu budowlanego i pozwolenia na budowę.
- e) Po zakończeniu robót należy zlikwidować zaplecze Wykonawcy i przywrócić teren do stanu pierwotnego.

6. W ramach realizacji niniejszej umowy przewiduje się:

- a) wdrożenie przez Wykonawcę tymczasowej organizacji ruchu na czas trwania robót na podstawie projektu udostępnionego przez zamawiającego,
- b) przekazanie placu budowy,
- c) poniesienie wszystkich kosztów koniecznych mediów niezbędnych do realizacji zadania (koszty dostawy i zużycia mediów ponosi Wykonawca),
- d) zabezpieczenie istniejących obiektów budowlanych i budowli przed negatywnymi skutkami prowadzenia robót,
- e) przywrócenie do stanu pierwotnego terenu po realizacji inwestycji, wypłata ewentualnych odszkodowań za wyrządzone szkody na istniejących posesjach i obiektach, likwidacji wszelkich szkód,
- f) zorganizowanie i utrzymanie oraz na koniec likwidację zaplecza i placu budowy, w tym kontenera administracyjno - biurowego wraz z mediami,
- g) utrzymanie ruchu publicznego na placu budowy, zabezpieczenie dojazdów do budynków w okresie trwania realizacji umowy, aż do czasu ich zakończenia i odbioru robót na poszczególnych odcinkach,
- h) zabezpieczenie budowli narażonych na uszkodzenia w wyniku prowadzonych przez Wykonawcę robót,

- i) wywóz i składowanie odpadów/urobku oraz opłaty za składowanie na składowiskach odpadów powstałych w wyniku realizacji inwestycji,
  - j) pełną obsługę geodezyjną procesu inwestycyjnego dla prawidłowej realizacji przedmiotu zamówienia zgodnie z dokumentacją projektową, zapisami STWiOR, w tym pozyskania reperów, opracowania operatów geodezyjnych, oraz przedłożenie Zamawiającemu map geodezyjnej inwentaryzacji powykonawczej, przyjętej do zasobu geodezyjnego i kartograficznego.
  - k) zgłaszanie przedmiotu zamówienia do odbioru i uczestnictwo w czynnościach odbiorowych oraz usunięcie stwierdzonych wad i usterek, odbiory każdego etapu winny się odbywać przy udziale przedstawicieli Zamawiającego,
  - l) realizację innych czynności niezbędnych dla prawidłowego wykonania przedmiotu zamówienia opisane w projekcie budowlano - wykonawczym, STWiOR, wydanych opiniach, warunkach i uzgodnieniach, decyzjach oraz SIWZ z załącznikami, w tym koszty i opłaty administracyjne wynikające z uzgodnień, w tym za zajęcie pasa ruchu drogowego i inne.
7. Wykonawca jest zobowiązany:
- a) zgłaszać Zamawiającemu ewentualne braki lub błędy ujawnione w dokumentacji projektowej oraz niezwłocznie zawiadomić Inspektora Nadzoru Inwestorskiego i Projektanta,
  - b) w przypadku wątpliwości dotyczących zastosowania technologii robót ziemnych, do zabezpieczania wykopów, odwodnienia, mogących mieć wpływ na sąsiednie obiekty, sieci, instalacje, zieleni Wykonawca ma obowiązek zaproponować sposób zabezpieczenia tych elementów i uzgodnić ich zastosowanie z Inspektorem Nadzoru Inwestorskiego,
  - c) stosować wyroby produkcji krajowej lub zagranicznej posiadające deklarację zgodności z normą lub Aprobata Techniczną, odpowiadające obowiązującym przepisom,
  - d) powiadomić Inspektora Nadzoru o proponowanych źródłach pozyskania materiałów przed rozpoczęciem dostawy i uzyskać jego pisemną akceptację,
8. Szczegółowy zakres robót oraz uwarunkowania lokalizacyjne opisane zostały w załączonej dokumentacji technicznej oraz w SIWZ i tworzą razem integralną całość.

§ 2

Zatrudnienie na podstawie umowy o pracę

1. Zamawiający wymaga zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz U z 2016 r., poz. 1666 ze zm.), przez wykonawcę lub podwykonawcę (jeżeli wykonawca powierza wykonanie części zamówienia podwykonawcy), osób wykonujących następujące czynności: monterzy, instalatorzy i pracownicy budowlani, kierowcy samochodów i operatorzy maszyn budowlanych.
2. Wykonawca musi zatrudniać osoby wykonujące czynności wskazane w ust. 1 niniejszego paragrafu na podstawie umowy o pracę, a w przypadku rozwiązania umowy przez osobę zatrudnioną lub przez pracodawcę, Wykonawca zobowiązuje się do zatrudnienia na podstawie umowy o pracę na to miejsce innej osoby wykonującej ww. czynności.
3. Najpóźniej w dniu podpisania niniejszej umowy Wykonawca lub podwykonawca złoży Zamawiającemu oświadczenie, zawierające informację o zatrudnionych osobach, o czasie trwania umowy oraz czynnościach wykonywanych przez wskazane osoby,
4. W trakcie realizacji przedmiotu niniejszej umowy Zamawiający uprawniony będzie do wykonywania czynności kontrolnych wobec Wykonawcy odnośnie spełniania przez niego lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane w ust. 1 niniejszego paragrafu czynności. Zamawiający uprawniony będzie w szczególności do:
  - 1) żądania oświadczeń i dokumentów w zakresie potwierdzenia spełniania ww. wymogów i dokonywania ich oceny,
  - 2) żądania wyjaśnień w przypadku wątpliwości w zakresie potwierdzenia spełniania ww. wymogów,
  - 3) przeprowadzenia kontroli na miejscu wykonywania świadczenia,
  - 4) wystąpienia z wnioskiem do Państwowej Inspekcji Pracy o przeprowadzenie kontroli.
5. W trakcie realizacji przedmiotu niniejszej umowy w określonym terminie wynikającym z pisemnego wezwania Zamawiającego, Wykonawca zobowiązany będzie przedłożyć Zamawiającemu wskazane poniżej dowody w celu potwierdzenia spełnienia wymogu zatrudnienia

na podstawie umowy o pracę przez Wykonawcę lub podwykonawcę osób wykonujących wskazane w ust. 1 niniejszego paragrafu czynności:

- 1) oświadczenie Wykonawcy lub podwykonawcy o zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę osób wykonujących czynności, których dotyczy wezwanie Zamawiającego. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności: dokładne określenie podmiotu składającego oświadczenie, datę złożenia oświadczenia, wskazanie, że wskazane w wezwaniu czynności wykonają osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę wraz ze wskazaniem liczby tych osób, imion i nazwisk tych osób, rodzaju umowy o pracę i wymiaru etatu oraz podpis osoby uprawnionej do złożenia oświadczenia w imieniu Wykonawcy lub podwykonawcy;
  - 2) poświadczoną za zgodność z oryginałem odpowiednio przez Wykonawcę lub podwykonawcę kopię umów o pracę osób wykonujących w trakcie realizacji przedmiotu niniejszej umowy czynności, których dotyczy ww. oświadczenie wykonawcy lub podwykonawcy (wraz z dokumentem regulującym zakres obowiązków, jeżeli został sporządzony). Kopia umów powinna zostać zanonimizowana w sposób zapewniający ochronę danych osobowych pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj. w szczególności bez adresów, nr PESEL pracowników). Imię i nazwisko pracownika nie podlega anonimizacji. Informacje takie jak: data zawarcia umowy, rodzaj umowy o pracę i wymiar etatu powinny być możliwe do zidentyfikowania;
  - 3) zaświadczenie właściwego oddziału ZUS, potwierdzające opłacanie przez Wykonawcę lub podwykonawcę składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu zatrudnienia na podstawie umów o pracę za ostatni okres rozliczeniowy;
  - 4) poświadczoną za zgodność z oryginałem odpowiednio przez Wykonawcę lub podwykonawcę kopię dowodu potwierdzającego zgłoszenie pracownika przez pracodawcę do ubezpieczeń, zanonimizowaną w sposób zapewniający ochronę danych osobowych pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Imię i nazwisko pracownika nie podlega anonimizacji;
  - 5) jeżeli podmiot ma siedzibę lub miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zamiast dokumentów, o których mowa w pkt. 3 i 4 niniejszego ustępu, składa równoważny dokument wydany przez właściwy organ w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania.
6. Z tytułu niespełnienia przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane w ust. 1 niniejszego paragrafu czynności Zamawiający przewiduje sankcję w postaci obowiązku zapłaty przez wykonawcę kary umownej, o której mowa w § 24 ust. 1 pkt. 1 litera l. Niezłożenie przez Wykonawcę w wyznaczonym przez Zamawiającego terminie żądanych przez Zamawiającego dowodów w celu potwierdzenia spełnienia przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę traktowane będzie jako niespełnienie przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę osób wykonujących wskazane w ust. 1 niniejszego paragrafu czynności.
7. W przypadku uzasadnionych wątpliwości co do przestrzegania prawa pracy przez Wykonawcę lub podwykonawcę, Zamawiający może zwrócić się o przeprowadzenie kontroli przez Państwową Inspekcję Pracy.

§ 3

Terminy

1. Wykonawca zobowiązany jest wykonać przedmiot niniejszej umowy w terminie do dnia **11 grudnia 2020 roku** oraz w terminie do 3 dni kalendarzowych od dnia podpisania umowy – protokolarne przejąć plac budowy, dziennik budowy, egzemplarz dokumentacji projektowej.
2. Wykonawca zobowiązany będzie do rozpoczęcia robót budowlanych niezwłocznie po przekazaniu placu budowy, jednakże nie wcześniej niż po złożeniu przez Zamawiającego zawiadomienia o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych wraz z wymaganymi oświadczeniami kierownika budowy dostarczonymi przez Wykonawcę, do Powiatowego Inspektora Nadzoru

Budowlanego w trybie i na zasadach określonych w ustawie z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r., poz. 290 ze zm.).

3. Zmiana terminu określonego w ust. 1 może wystąpić w przypadkach określonych w § 25 niniejszej umowy.
4. Za termin zakończenia przedmiotu umowy uważa się datę podpisania przez Zamawiającego i Wykonawcę protokołu odbioru końcowego przedmiotu umowy.
5. Wykonawca zobowiązuje się w terminie obowiązywania rękojmi i gwarancji, to jest w terminie ..... miesięcy od dnia odbioru końcowego przedmiotu umowy (zgodnie z treścią oferty), usunąć wszystkie ujawnione Wady dotyczące realizacji przedmiotu Umowy.

§ 4

Wynagrodzenie i warunki płatności

1. Strony ustalają, że obowiązującą formą wynagrodzenia, za wykonanie przedmiotu umowy, określonego w § 1 niniejszej umowy, zgodnie ze złożoną ofertą, jest wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości netto: ..... zł, plus obowiązujący podatek VAT w wysokości: ... %, co stanowi kwotę brutto: ..... zł, słownie .....
2. Wynagrodzenie określone w ust. 1 niniejszego paragrafu jest wynagrodzeniem ryczałtowym w rozumieniu art. 632 Kodeksu cywilnego, a więc zawiera wszystkie koszty niezbędne do realizacji przedmiotu niniejszej umowy w zakresie i jakości oraz zgodnie z rozwiązaniami konstrukcyjnymi i parametrami określonymi w dokumentacji projektowej lub technicznej oraz wszelkie opłaty, jakie Wykonawca zobowiązany jest ponieść w związku z realizacją przedmiotu niniejszej umowy.
3. Strony postanawiają, iż zapłata wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu niniejszej umowy nastąpi przelewem na rachunek bankowy Wykonawcy Nr ....., wskazany w fakturze VAT oraz formularzu ofertowym, w terminie do 30 dni, licząc od daty dostarczenia prawidłowo wystawionej faktury VAT do siedziby Zamawiającego, po uprzednim protokołarnym odbiorze robót, potwierdzonym klauzulą „odbieram”. W przypadku realizacji części zamówienia przez podwykonawcę lub dalszych podwykonawców, Wykonawca zobowiązany będzie przedstawić Zamawiającemu dowody zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy lub dalszym podwykonawcom.
4. Wykonawca oświadcza, iż numer rachunku bankowego wskazany na fakturze/umowie jest rachunkiem właściwym do dokonywania rozliczeń na zasadach podzielonej płatności” – Ustawa z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług zmieniona ustawą z dnia 15 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 roku poz. 62).
5. W przypadku wskazania przez Wykonawcę na fakturach rachunku bankowego nie ujętego na Białej Liście nie będziemy w stanie terminowo realizować płatności. Ponadto, w takim przypadku Gmina Gryfów Śląski zastrzega sobie prawo dokonania płatności na inny rachunek bankowy ujawniony w wykazie podatnika VAT lub zapłaty na rachunek bankowy podany na fakturze, z jednoczesnym powiadomieniem właściwego Urzędu Skarbowego
6. Rozliczenie za wykonane i odebrane roboty budowlane stanowiące przedmiot Umowy będzie dokonywane na podstawie faktury VAT końcowej.
7. Wszystkie płatności za wykonane na podstawie Umowy roboty budowlane są dokonywane powykonawczo, na podstawie Protokołów odbioru robót, w terminach określonych Umową na podstawie wystawionych faktur VAT z uwzględnieniem ewentualnych potrąceń, wynikających z Umowy, na kwoty potwierdzone przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego na zestawieniach wartości ukończonych robót, zgodnie z Protokołami odbioru robót.
8. Z wnioskiem o Odbiór końcowy Wykonawca przedstawia Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego szczegółowe rozliczenie wynagrodzenia przysługującego Wykonawcy.
9. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego sprawdza zakres wykonanych robót i potwierdza kwotę należną do zapłaty Wykonawcy w terminie do 7 dni od daty otrzymania szczegółowego rozliczenia wynagrodzenia Wykonawcy.
10. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego wzywa Wykonawcę do złożenia wyjaśnień lub uzupełnień szczegółowego rozliczenia wynagrodzenia Wykonawcy w przypadku uzasadnionych wątpliwości, co do jego prawidłowości.

11. Wykonawca składa wyjaśnienia i uzupełnienia, o których mowa w ust. 8 niniejszego paragrafu oraz dokonuje ewentualnych korekt rozliczenia wynagrodzenia, uzgodnionych z Inspektorem Nadzoru Inwestorskiego. Jeżeli rozliczenie końcowe przedstawione przez Wykonawcę po korektach, o których mowa w ust. 8 niniejszego paragrafu będzie nadal nieprawidłowe, Zamawiający w porozumieniu z Inspektorem Nadzoru Inwestorskiego ustali wysokość wynagrodzenia należnego Wykonawcy.
12. Potwierdzone przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego rozliczenie stanowi załącznik do Protokołu odbioru końcowego.
13. Podstawę do zwolnienia zatrzymanej przez Zamawiającego części zabezpieczenia należytego wykonania Umowy stanowić będzie Protokół odbioru przedmiotu umowy.
14. Zapłata wynagrodzenia i wszystkie inne płatności dokonywane na podstawie Umowy będą realizowane przez Zamawiającego w złotych polskich.
15. W przypadku nie przedstawienia przez Wykonawcę dowodów zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom, Zamawiający wstrzyma wypłatę należnego wynagrodzenia Wykonawcy, w wysokości należnego wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy.
16. W przypadku gdy odpowiednio Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca uchyla się od obowiązku zapłaty należnego wynagrodzenia, Zamawiający dokona bezpośredniej zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, który zawarł zaakceptowaną przez Zamawiającego umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane lub który zawarł przedłożoną Zamawiającemu umowę o podwykonawstwo, której przedmiotem są dostawy lub usługi.
17. Bezpośrednia zapłata, o której mowa w ust. 15 niniejszego paragrafu obejmuje wyłącznie należne wynagrodzenia, bez odsetek należnych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy.
18. Przed dokonaniem bezpośredniej zapłaty, o której mowa w ust. 15 niniejszego paragrafu, Zamawiający przeprowadzi postępowanie wyjaśniające i umożliwi Wykonawcy, zgłoszenie pisemnych uwag dot. zasadności zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy. Uwagi należy zgłosić do Zamawiającego w terminie 7 dni od dnia doręczenia tej informacji.
19. W przypadku zgłoszenia przez Wykonawcę uwag w terminie, o którym mowa w ust. 16 niniejszego paragrafu Zamawiający może:
  - 1) nie dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli Wykonawca wykaże niezasadność takiej zapłaty, albo
  - 2) złożyć do depozytu sądowego kwotę niezbędną na pokrycie wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy w przypadku istnienia zasadniczej wątpliwości Zamawiającego co do wysokości należnej zapłaty lub podmiotu, któremu płatność się należy, albo
  - 3) dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli podwykonawca lub dalszy podwykonawca wykaże zasadność takiej zapłaty.
20. W przypadku dokonania bezpośredniej zapłaty, o której mowa w ust. 14 niniejszego paragrafu, Zamawiający potrąci kwotę wypłaconego wynagrodzenia z wynagrodzenia należnego Wykonawcy.
21. Bez uprzedniej zgody i zlecenia Zamawiającego wykonywane mogą być jedynie roboty niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa i likwidacji bezpośrednich zagrożeń dla życia lub zdrowia ludzi oraz prace wynikające z konieczności zapobiegania zagrożeniom dla życia i zdrowia ludzi lub katastrofom budowlanym.
22. Cesja wierzytelności należnych Wykonawcy na podstawie niniejszej umowy wymaga zgody Zamawiającego wyrażonej na piśmie, pod rygorem nieważności

§ 5

Obowiązki Wykonawcy

1. Obowiązki Wykonawcy:
  - 1) Prawidłowe wykonanie wszystkich prac związanych z realizacją przedmiotu niniejszej umowy zgodnie z dokumentami, o których mowa w § 1 niniejszej umowy, uzgodnieniami, opiniami, decyzjami, warunkami wykonania i odbiorów robót oraz z aktualnie obowiązującymi normami polskimi, polskim prawem budowlanym wraz z aktami wykonawczymi do niego i innymi

- obowiązującymi przepisami. W trakcie wykonywania robót Wykonawca ponosi odpowiedzialność za bezpieczeństwo osób trzecich w obrębie placu budowy.
- 2) Przekazanie Zamawiającemu kompletnej dokumentacji powykonawczej, w skład której wchodzi w szczególności:
    - a) atesty i certyfikaty na materiały, prefabrykaty lub urządzenia podlegające certyfikacji,
    - b) uzupełniony dziennik budowy,
    - c) oświadczenie kierownika budowy potwierdzające wbudowanie materiałów, prefabrykatów, urządzeń na które dostarczono dokumenty odbiorowe oraz ich zgodność z dokumentacją projektową, techniczną i projektem budowlanym,
    - d) oświadczenie kierownika budowy o zgodności wykonania obiektu budowlanego z opisem technicznym, projektem budowlanym, przepisami i obowiązującymi Polskimi Normami oraz oświadczenie o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także sąsiedniej ulicy, nieruchomości,
    - e) certyfikaty i dokumenty gwarancyjne producentów na elementy i urządzenia zamontowane w ramach realizacji przedmiotu niniejszej umowy,
    - f) inwentaryzacja geodezyjna powykonawcza w postaci pełnej mapy zasadniczej z klauzulą poświadczającą wpis do ewidencji materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego – w 4 egzemplarzach papierowych oraz 2 egzemplarzach na nośniku elektronicznym (w formacie pdf lub innym uzgodnionym z Zamawiającym). W przypadku nie uzyskania inwentaryzacji w wymaganym terminie, z przyczyn niezależnych od Wykonawcy, Zamawiający przyjmie oświadczenie geodety, wyznaczając termin Wykonawcy na dostarczenie przedmiotowej inwentaryzacji,
    - g) deklaracje zgodności materiałów z określeniem miejsca przeznaczenia zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1570 ze zm.) oraz ustawą z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2017 r., poz. 1226),
    - h) inne wymagane przepisami protokoły i zaświadczenia z przeprowadzonych badań i sprawdzeń nie wymienione w niniejszym ustępie, o które wystąpi Zamawiający.
  - 3) Przekazanie Zamawiającemu kompletnej dokumentacji powykonawczej, o której mowa w ust. 1 pkt. 2 niniejszego paragrafu, w 4 egzemplarzach w terminie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 2 niniejszej umowy. Nie przekazanie Zamawiającemu kompletnej, a także w określonym terminie przedmiotowej dokumentacji będzie skutkowało odmową przystąpienia do odbioru końcowego robót.
  - 4) Uzyskanie przed wbudowaniem materiałów akceptacji Zamawiającego lub Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.
  - 5) Uzgadnianie z Zamawiającym lub Inspektorem Nadzoru Inwestorskiego wszelkich zmian technologii, materiałów, kolizji z innymi sieciami oraz innych czynności mogących mieć wpływ na wykonywane roboty budowlane.
  - 6) Ponoszenie pełnej odpowiedzialności za utrzymanie oznakowania i zabezpieczenia prac w trakcie ich wykonywania, w tym również wykonania na swój koszt i we własnym zakresie projektu zabezpieczenia robót wraz ze wszelkimi koniecznymi uzgodnieniami i zgłoszeniami. Jeśli to konieczne projekt zabezpieczenia robót powinien zostać wykonany zgodnie z § 5 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem (Dz. U. z 2017 r., poz. 784). Wykonywane roboty budowlane nie mogą wprowadzać utrudnień dla mieszkańców budynków sąsiadujących z terenem budowy.
  - 7) Prowadzenie dziennika budowy.
  - 8) Przeprowadzanie pomiarów i badań materiałów oraz robót z częstotliwością zapewniającą stwierdzenie, że roboty wykonano zgodnie z wymaganiami zawartymi w dokumentacji projektowej.
  - 9) Zapewnienie na swój koszt pełnej obsługi geodezyjnej.
  - 10) Uzgadnianie z właścicielami lub zarządcami infrastruktury wykonywanie wszelkich prac w miejscach zbliżeń lub skrzyżowań z innymi przewodami podziemnymi lub w miejscach kolizji z infrastrukturą nadziemną. Wszelkie koszty z tego tytułu ponosi Wykonawca.
  - 11) Zapewnienie sprzętu spełniającego wymagania norm technicznych.

- 12) Wykonanie przedmiotu niniejszej umowy z materiałów własnych, które powinny odpowiadać co do jakości wymogom wyrobów dopuszczonych do obrotu i stosowania w budownictwie określonym w art. 10 ustawy Prawo Budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 290 ze zm.) oraz wymaganiom zawartym w dokumentacji projektowej i specyfikacji technicznej.
  - 13) Przestrzeganie przepisów bhp i ppoż., oraz zapewnienie przez Wykonawcę urządzeń ochronnych i zabezpieczających w zakresie bhp jak również ochrony mienia Wykonawcy i ochrony przeciwpożarowej.
  - 14) Utrzymanie terenu robót w stanie wolnym od przeszkód, składowanie materiałów i sprzętu w ustalonych miejscach i w należyтым porządku, usuwanie zbędnych przedmiotów z jego terenu.
  - 15) Powiadomienie wszystkich instytucji używających i obsługujących urządzenia oraz instalacje podziemne i naziemne, w celu ewentualnego wykonania przez te instytucje niezbędnych adaptacji i innych koniecznych robót w obrębie placu budowy, które są konieczne i wymagane ze względu na charakter robót budowlanych stanowiących przedmiot niniejszej umowy. Wykonawca ułatwi przeprowadzenie wymienionych robót i będzie ściśle współpracować z tymi instytucjami.
  - 16) Likwidacja placu budowy i zaplecza własnego Wykonawcy bezzwłocznie po zakończeniu prac, lecz nie później niż w terminie do 7 dni roboczych od daty dokonania odbioru końcowego.
  - 17) Niezwłoczne zawiadomienie Zamawiającego na piśmie o wszelkich okolicznościach, które mogą przeszkodzić planowanemu i prawidłowemu wykonaniu przedmiotu niniejszej umowy.
  - 18) Zapoznanie się z warunkami realizacji robót, tj.: z istniejącymi przeszkodami i kolizjami widocznymi, składowaniem materiałów, podłączeniami do mediów zasilających.
  - 19) Prowadzenie inwestycji w sposób uwzględniający ochronę środowiska.
  - 20) Zorganizowanie placu budowy, przy uwzględnieniu czynności niezbędnych do właściwego wykonania prac. Wykonawca jest zobowiązany na własny koszt zabezpieczyć i oznakować prowadzone roboty oraz dbać o stan techniczny i prawidłowość oznakowania przez cały czas realizacji przedmiotu niniejszej umowy. Wykonawca ponosi pełną odpowiedzialność za teren budowy od chwili przejęcia placu budowy.
  - 21) Przeprowadzenie raz w roku, w okresie gwarancyjnym przeglądu gwarancyjnego. Zamawiający o dokonaniu powyższych czynności zawiadomi Wykonawcę w formie pisemnej,
  - 22) Zgłaszania gotowości do odbioru robót i brania udziału w wyznaczonych terminach w odbiorach robót,
  - 23) Terminowego usuwania wad, ujawnionych w czasie wykonywania robót lub ujawnionych w czasie odbiorów, oraz w czasie obowiązywania gwarancji lub rękojmi,
  - 24) Stosowania się do poleceń Inspektora Nadzoru Inwestorskiego potwierdzonych wpisem do dziennika budowy, zgodnych z przepisami prawa i postanowieniami umowy,
  - 25) Angażowania odpowiedniej liczby osób, posiadających niezbędne uprawnienia, wiedzę i doświadczenie do wykonywania powierzonych im robót i innych czynności w ramach wykonania umowy, wyspecyfikowanych w umowie,
  - 26) Dostarczania materiałów i urządzeń zgodnych z postanowieniami umowy,
  - 27) Niezwłocznego informowania Zamawiającego o okolicznościach mających istotne znaczenie dla wykonania robót,
  - 28) Zabezpieczeniem placu budowy przed dostępem osób trzecich.
  - 29) Wykonawca jest zobowiązany powiadomić Inspektora Nadzoru Inwestorskiego o gotowości do odbioru robót zanikających lub ulegających zakryciu niezwłocznie po ich zakończeniu oraz umożliwić Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego sprawdzenie każdej roboty zanikającej lub ulegającej zakryciu.
3. Wykonawca odpowiedzialny jest za pełną kontrolę robót i jakość materiałów. Wykonawca zapewni odpowiedni system kontroli, włączając personel, sprzęt, zaopatrzenie i wszystkie urządzenia niezbędne do pobierania próbek i badań materiałów oraz robót.

4. Na 30 dni przed zakończeniem podstawowych okresów gwarancji jakości i rękojmi, o których mowa w § 22 niniejszej umowy oraz po usunięciu wszystkich ujawnionych w tym okresie wad i usterek, strony umowy sporządzą protokół odbioru pogwarancyjnego. Protokół ten zawierający potwierdzenie należytego spełnienia warunków gwarancji będzie stanowił podstawę do zwolnienia lub zwrócenia zabezpieczenia należytego wykonania umowy.
5. Wykonawca ma obowiązek zabezpieczyć Zamawiającego przeciw wszelkim roszczeniom, postępowaniom odszkodowawczym i kosztom, jakie mogą powstać wskutek prowadzonych robót lub w związku z zakłóceniami spowodowanymi pracami budowlanymi w zakresie w jakim Wykonawca jest za nie odpowiedzialny, a w razie dopuszczenia do ich powstania – zrekompensować Zamawiającemu poniesione z tego tytułu koszty lub straty.

§ 6

Obowiązki Zamawiającego

Obowiązki Zamawiającego:

1. Przekazanie placu budowy w terminie do 3 dni roboczych od daty podpisania niniejszej umowy.
2. Przekazanie 1 (jednego) egzemplarza dokumentacji projektowej, o której mowa w § 1 ust. 4 niniejszej umowy w terminie do 3 dni roboczych od daty podpisania niniejszej umowy.
3. Dokonywanie i potwierdzanie za pośrednictwem Inspektora Nadzoru zapisów w dzienniku budowy prowadzonym przez Wykonawcę.
4. Zamawiający jest także zobowiązany do:
  - a) ustanowienia nadzoru inwestorskiego,
  - b) wyznaczania terminów odbiorów robót,
  - c) terminowego przystępowania do odbiorów robót budowlanych,
  - d) terminowej zapłaty wynagrodzenia należnego Wykonawcy za wykonanie przedmiotu Umowy,
5. Zamawiający jest zobowiązany w terminach i na zasadach określonych Umową do odbiorów:
  - a) robót ulegających zakryciu,
  - b) robót zanikających,
  - c) końcowego przedmiotu umowy,
  - d) gwarancyjnych,
  - e) ostatecznego.
5. Odbiorów robót ulegających zakryciu i zanikających oraz częściowych dokonuje w imieniu Zamawiającego Inspektor Nadzoru Inwestorskiego.
6. Zamawiający i Inspektor Nadzoru Inwestorskiego dokona komisyjnego odbioru końcowego przedmiotu umowy-wyznaczając upoważnionych przedstawicieli, przy udziale upoważnionych przedstawicieli Wykonawcy, przystępując do odbioru w ciągu 7 dni od dnia zgłoszenia przez Wykonawcę zakończenia przedmiotu umowy. Odbiór końcowy przedmiotu umowy zostanie zakończony w ciągu 5 dni roboczych pod warunkiem przedłożenia kompletnej dokumentacji odbiorowej. W przypadku braków w dokumentacji odbiorowej Inspektor Nadzoru Inwestorskiego wyda polecenie uzupełnienia dokumentacji odbiorowej. Do czasu uzupełnienia dokumentacji termin odbioru zostaje wstrzymany.
8. Zamawiający jest zobowiązany przystępować do odbiorów robót i dokonywać odbiorów robót w terminach wynikających z Umowy.
9. Od daty Odbioru końcowego przedmiotu umowy do wystawienia Protokołu odbioru ostatecznego, Zamawiającego obciążają koszty każdego uszkodzenia powstałego w obiekcie, którego dotyczy przedmiot Umowy, oprócz kosztów uszkodzeń spowodowanych:
  - a) wadą tkwiącą w obiekcie, którego dotyczy przedmiot Umowy, na dzień zakończenia robót budowlanych powstałych w wyniku realizacji przedmiotu Umowy;
  - b) czynnościami Wykonawcy po dniu Odbioru końcowego przedmiotu umowy.
10. Zamawiający udzieli Wykonawcy stosownych pełnomocnictw w zakresie czynności niezbędnych do wykonania przedmiotu umowy.

§ 7

Kierownik budowy i kierownik robót

1. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić we własnym zakresie i na swój koszt kierowanie robotami objętymi niniejszą umową przez osobę posiadającą stosowne kwalifikacje zawodowe i uprawnienia wymagane przepisami obowiązującego prawa, zgodnie z treścią złożonej oferty.
2. Wykonawca wyznacza kierownika budowy posiadającego uprawnienia w specjalności ..... Panią/Pana .....
3. Nadzór z ramienia Zamawiającego nad robotami przewidzianymi niniejszą umową prowadzić będzie .....
4. Zaakceptowaną przez Zamawiającego zmianę osoby kierownika budowy, o której mowa w ust. 2 niniejszego paragrafu, należy potwierdzić wpisem do dziennika budowy.
5. Jeżeli w trakcie wykonywania robót obiektywnie konieczna będzie zmiana jednej z osób wymienionych w ust. 2 niniejszego paragrafu, Wykonawca powiadomi o tym fakcie Zamawiającego i Inspektora Nadzoru Inwestorskiego, wskazując przyczynę zmiany oraz osobę zastępującą. Zamawiający i Inspektor Nadzoru Inwestorskiego zaakceptuje taką zmianę w terminie 7 dni od daty przedłożenia propozycji wyłącznie wtedy, gdy nowa osoba powołana do pełnienia w/w obowiązków spełniać będzie wymagania określone w SIWZ dla danej funkcji.
6. Wykonawca jest zobowiązany przedłożyć Zamawiającemu i Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego propozycje zmian, o których mowa w ust. 5 niniejszego paragrafu nie później niż w terminie 7 dni przed planowanym skierowaniem nowych osób do realizacji Umowy, a w sytuacjach nagłych i nieprzewidzianych, kiedy dochowanie terminu wskazanego w zdaniu poprzedzającym nie jest możliwe – w najkrótszym możliwym terminie. Przerwa w wykonywaniu Umowy wynikająca z braku personelu Wykonawcy będzie traktowana, jako przyczyna leżąca po stronie Wykonawcy i nie może stanowić podstawy do przedłużenia Terminu zakończenia przedmiotu umowy.
7. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić, żeby Kierownik budowy oraz kierownik robót branżowych, fizycznie przebywali i wykonywali swoje obowiązki na terenie budowy na bieżąco.
8. Wymaga się, aby zgłoszony przez Wykonawcę kierownik budowy był obecny na terenie budowy w trakcie realizacji robót. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na placu budowy, kierownika budowy, Zamawiający ma prawo naliczyć Wykonawcy karę umowną, zgodnie z zapisami § 24 niniejszej umowy oraz/lub odstąpić od niniejszej umowy zgodnie z zapisami § 27 niniejszej umowy.
9. Wykonawca jest zobowiązany zapewnić, aby osoby zaangażowane do wykonania robót nosiły na Terenie budowy oznaczenia identyfikujące podmioty, które je zaangażowały.
10. Zamawiający i Inspektor Nadzoru Inwestorskiego jest uprawniony do zgłoszenia uwag, zastrzeżeń albo do wystąpienia do Wykonawcy z żądaniem usunięcia określonej osoby, spośród personelu Wykonawcy lub jego Podwykonawcy, która pomimo udzielonego jej pisemnego upomnienia:
  - a) uporczywie wykazuje rażący brak staranności, lub
  - b) wykonuje swoje obowiązki w sposób niekompetentny lub niedbały, lub
  - c) nie stosuje się do postanowień Umowy lub
  - d) stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa, zdrowia lub ochrony środowiska, w szczególności narusza zasady bhp oraz przepisy ppoż.
11. W przypadku wystąpienia okoliczności, o której mowa w ust. 11 niniejszego paragrafu umowy, Inspektor Nadzoru Inwestorskiego lub Zamawiający może także zażądać od Wykonawcy zmiany osoby, a Wykonawca wyznaczy odpowiednią osobę na zastępstwo w trybie przewidzianym w ust. 6 niniejszego paragrafu.

§ 8

Obowiązki Inspektora Nadzoru Inwestorskiego

1. Zamawiający wyznaczy osoby do pełnienia obowiązków Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.
2. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego jest upoważniony do bieżącej koordynacji robót realizowanych na podstawie Umowy; kontroli jakości robót, do odbiorów robót wykonanych zgodnie z Dokumentacją projektową i STWiORB oraz jest odpowiedzialny za kontrolę budowy oraz pozostałych czynności wynikających z ustawy Prawo budowlane.
3. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego wypełnia swoje obowiązki wydając polecenia, decyzje, zgody i akceptacje, które są obowiązujące dla Wykonawcy. Wykonawca ma prawo zgłosić Zamawiającemu na piśmie w terminie 7 dni zastrzeżenia do decyzji i poleceń Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.

Zastrzeżenia wraz ze stanowiskiem Inspektora Nadzoru Inwestorskiego do zastrzeżeń Wykonawcy, będą podlegały rozstrzygnięciu przez Zamawiającego.

4. Czynności lub polecenia Inspektora Nadzoru Inwestorskiego powodujące konieczność zmiany Dokumentacji projektowej lub wykonania zwiększonej w stosunku do projektu wykonawczego ilości robót lub w inny sposób powodujące wzrost wynagrodzenia Wykonawcy wymagają uprzedniego potwierdzenia przez Zamawiającego, wydawanego w terminie 14 dni od wystąpienia z takim wnioskiem przez Wykonawcę. Brak pisemnego potwierdzenia przez Zamawiającego zmian we wskazanym terminie zwalnia Wykonawcę z obowiązku wykonania poleceń Inspektora Nadzoru Inwestorskiego i z odpowiedzialności za ich niewykonanie, z wyjątkiem czynności i poleceń związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy, zabezpieczeniem mienia i ochroną ppoż.
5. Zamawiający zastrzega sobie prawo do zmiany Inspektora Nadzoru Inwestorskiego. O dokonaniu zmiany Zamawiający powiadomi na piśmie Wykonawcę na 7 dni przed dokonaniem zmiany.

§ 9

Narady koordynacyjne

1. Inspektorzy Nadzoru Inwestorskiego w porozumieniu z Zamawiającym, są uprawnieni do zwoływania narad koordynacyjnych z udziałem przedstawicieli Wykonawcy, Zamawiającego, oraz innych zaproszonych osób. Ustala się następującą częstotliwość narad koordynacyjnych: nie rzadziej niż 1 raz w miesiącu.
2. Celem narad koordynacyjnych jest omawianie lub wyjaśnianie bieżących spraw dotyczących wykonania i zaawansowania robót, w szczególności dotyczących postępu prac albo nieprawidłowości w wykonywaniu robót lub zagrożenia terminowego wykonania Umowy.
3. Kierownik budowy oraz kierownik robót są zobowiązani uczestniczyć w naradach koordynacyjnych.
4. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego informuje z 5 - dniowym wyprzedzeniem uczestników narady koordynacyjnej o terminie i miejscu narady, prowadzi naradę i zapewnia jej protokołowanie, a skan protokołu lub ustaleń dostarcza wszystkim osobom zaproszonym na naradę w formie elektronicznej. Do ustaleń zapisanych w protokole narady koordynacyjnej, uczestnicy mogą wnieść uwagi w ciągu 5 dni - licząc od dnia otrzymania protokołu. Po tym terminie ustalenia uważa się za wiążące.

§ 10

Siła wyższa

1. Jeżeli którakolwiek ze Stron stwierdzi, że Umowa nie może być realizowana z powodu działania Siły wyższej lub z powodu następstw działania Siły wyższej, niezwłocznie powiadomi o tym na piśmie drugą Stronę.
2. W przypadku wystąpienia Siły wyższej lub jej następstw definitywnie uniemożliwiających kontynuację wykonywania robót budowlanych zgodnie z Umową, Wykonawca niezwłocznie wstrzyma roboty, a Zamawiający będzie zobowiązany do zapłaty Wykonawcy należnego wynagrodzenia stosownie do stanu zaawansowania robót budowlanych, potwierdzonego przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.

§ 11

Procedury bezpieczeństwa

1. Wykonawca podczas wykonywania robót jest zobowiązany zapewnić przestrzeganie przepisów oraz zasad w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz ochrony przeciwpożarowej przez osoby przebywające na Terenie budowy.
2. Do obowiązków Wykonawcy należy w szczególności wykonanie i utrzymanie na własny koszt wszelkich zabezpieczeń i urządzeń niezbędnych w powyższym celu.
3. Wykonawca jest zobowiązany opracować i przedłożyć Zamawiającemu Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zgodnie z wymaganiami projektu budowlano - wykonawczego i rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 Nr 120, poz. 1126) nie później niż 7 dni przed datą rozpoczęcia robót.

§ 12

Utrzymanie terenu budowy

1. Niezwłocznie po protokolarnym przejściu terenu budowy, Wykonawca jest zobowiązany do prawidłowego zarządzania Terenem budowy i ponoszenia wszystkich kosztów z tym związanych.
2. Do obowiązków Wykonawcy należy w szczególności:
  - a) zapewnienie bezpieczeństwa osób przebywających na terenie budowy oraz utrzymanie terenu budowy w odpowiednim stanie i porządku zapobiegającym ewentualnemu zagrożeniu bezpieczeństwa tych osób,
  - b) podjęcie niezbędnych środków służących zapobieganiu wstępowi na Teren budowy przez osoby nieuprawnione,
  - c) zapewnienie na własny koszt ochrony Terenu budowy w zakresie ochrony osób i mienia od dnia przejścia Terenu budowy do dnia Odbioru końcowego przedmiotu umowy.
  - d) doprowadzenie niezbędnych urządzeń infrastruktury technicznej na Teren budowy,
  - e) zapewnienie zaplecza budowy w tym ponoszenia kosztów utrzymania zaplecza budowy i biura budowy.
3. Wykonawca jest zobowiązany do zapewnienia Zamawiającemu, Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego osobom upoważnionym oraz innym uczestnikom procesu budowlanego, dostępu do Terenu budowy.
4. Roboty budowlane będące przedmiotem Umowy powinny być wykonywane tak, aby nie zakłócać w sposób nieuzasadniony ruchu na drogach. Jeśli to konieczne na co najmniej 2 (dwa) dni przed rozpoczęciem robót na określonym odcinku, Wykonawca winien powiadomić mieszkańców o planowanych utrudnieniach i odpowiednio oznakowane.
5. W czasie wykonywania robót, Wykonawca jest zobowiązany utrzymywać teren budowy w stanie wolnym od nadmiernych przeszkód komunikacyjnych, składować wszelkie urządzenia pomocnicze, sprzęt, materiały i grunty w ustalonych miejscach i należyтым porządku oraz usuwać zbędne przedmioty z terenu budowy. W razie wystąpienia konieczności Wykonawca umożliwi prawidłowe przeprowadzenie akcji przez służby ratunkowe.
6. Wykonawca na własną odpowiedzialność i na swój koszt podejmie środki zapobiegawcze wymagane przez okoliczności, aby nie naruszać praw właścicieli posesji i budynków sąsiadujących z Terenem budowy oraz minimalizować zakłócenia lub szkody wynikające z prowadzenia robót budowlanych.
7. Po zakończeniu danego zakresu robót budowlanych, Wykonawca jest zobowiązany uporządkować teren budowy i przekazywać go we właściwym stanie Zamawiającemu i Inspektorom Nadzoru Inwestorskiego.
8. W przypadku stwierdzenia, że Teren budowy nie odpowiada warunkom określonym w ust. 2 niniejszego paragrafu, Inspektor Nadzoru Inwestorskiego ma prawo polecić Wykonawcy natychmiastowe doprowadzenie Terenu budowy do należytego stanu. W przypadku nie dostosowania się do tych zaleceń, po uprzednim bezskutecznym wezwaniu, z terminem nie krótszym niż 3 dni skierowanym przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego do Wykonawcy, Zamawiający ma prawo zlecić firmie zewnętrznej doprowadzenie Terenu budowy do należytego stanu, a kosztami tych prac obciążyć Wykonawcę (wykonanie zastępcze), który zobowiązany będzie do ich pokrycia w ciągu 14 dni od daty otrzymania faktury od Zamawiającego.

§ 13

Organizacja ruchu

1. Jeśli to konieczne Wykonawca zobowiązany jest opracować i uzgodnić oraz zatwierdzić projekt organizacji ruchu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.
2. Wykonawca jest zobowiązany do wprowadzenia organizacji ruchu na czas prowadzenia robót zgodnie z zatwierdzonym projektem czasowej organizacji ruchu oraz do jej całkowitej likwidacji wraz z demontażem oznakowania po zakończeniu robót.
3. Organizacja ruchu po zakończeniu robót musi odpowiadać dotychczasowej organizacji ruchu.
4. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za prawidłowe oznakowanie i zabezpieczenie miejsca prowadzonych robót w pasie drogowym i wykonanych objazdów oraz za ich utrzymanie w należyтым stanie przez cały czas wykonywania robót.

§ 14

Zabezpieczenie dróg i obiektów inżynierskich

1. Wykonawca jest zobowiązany zastosować niezbędne możliwe środki celem ochrony dróg i obiektów inżynierskich prowadzących na teren budowy przed uszkodzeniami, które mogą spowodować roboty, transport lub sprzęt Wykonawcy, jego dostawców lub Podwykonawców, w szczególności powinien dostosować się do obowiązujących ograniczeń obciążeń osi pojazdów podczas transportu materiałów i sprzętu na Teren budowy i z Terenu budowy.
2. Wykonawca jest zobowiązany ponosić koszty nałożonych na niego kar związanych z naruszeniem przez Wykonawcę przepisów dotyczących dopuszczalnych obciążeń osi pojazdów lub koszty naprawy uszkodzonych z jego winy dróg kołowych, szynowych, lub obiektów inżynierskich.
3. Jeżeli w przypadku realizacji przedmiotu umowy uszkodzone zostaną elementy infrastruktury drogowej i infrastruktury towarzyszącej Wykonawca winien naprawić powstałe uszkodzenia na własny koszt i zgłosić ich odbiór Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego.

§ 15

Zawiadomienie o szczególnych zdarzeniach

1. Jeżeli w trakcie wykonywania robót Wykonawca natrafi na przeszkody fizyczne, nie przewidziane Dokumentacją projektową, jest on zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia o tym fakcie Zamawiającego i Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.
2. Wykonawca ma obowiązek niezwłocznie informować Zamawiającego i Inspektora Nadzoru Inwestorskiego o dostrzeganych lub przewidywanych problemach związanych z realizacją Umowy, które mogą mieć wpływ w szczególności na wysokość wynagrodzenia Wykonawcy lub na Termin zakończenia przedmiotu umowy.
3. Nie później niż w terminie 14 dni od powiadomienia, o którym mowa w pkt. 1. lub przekazania informacji, której mowa w pkt. 2, Wykonawca przedłoży Zamawiającemu ocenę ich wpływu na Termin wykonania przedmiotu umowy.
4. Wykonawca opracuje i przedstawi Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego do akceptacji propozycje dotyczące uniknięcia lub zmniejszenia wpływu takiego wydarzenia lub okoliczności na wykonanie Umowy.

§ 16

Ochrona środowiska, wykopaliska archeologiczne

1. Wykonawca w czasie wykonywania robót budowlanych oraz usuwania ewentualnych wad jest zobowiązany podjąć niezbędne działania w celu ochrony środowiska i przyrody na Terenie budowy i wokół Terenu budowy.
2. Wykonawca jest zobowiązany uzyskać niezbędne uzgodnienia i pozwolenia na wywóz nieczystości stałych i płynnych oraz bezpieczne i prawidłowe odprowadzanie ścieków, substancji ropopochodnych oraz wód gruntowych i opadowych z Terenu budowy oraz miejsc związanych z wykonywaniem robót budowlanych, w sposób zapewniający ochronę robót przed uszkodzeniem oraz terenów i miejsc przed zanieczyszczeniem.
3. Wykonawca jest zobowiązany do wywiezienia i unieszkodliwienia we własnym zakresie i na własny koszt wytworzonych podczas prowadzenia prac odpadów zgodnie z zapisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2016 r., poz. 1987 ze zm.), ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U z 2016 r., poz. 250 ze zm.) oraz ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.).
4. Wykonawca jest zobowiązany do przedłożenia, zgodnie z przepisami ustawy o odpadach informacji o wytwarzanych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami.
5. Wykonawca ponosi odpowiedzialność z tytułu konieczności uiszczenia opłat, kar lub grzywien przewidzianych w przepisach dotyczących ochrony środowiska lub przyrody i przepisach regulujących gospodarkę odpadami.
6. Wykonawca zobowiązuje się do podjęcia czynności prawnych zmierzających do przejęcia odpowiedzialności z tytułu zobowiązań prywatnoprawnych lub publicznoprawnych, które mogą być dochodzone od Zamawiającego z powodu naruszenia przez Wykonawcę przepisów z zakresu ochrony środowiska lub przyrody.
7. Wykonawca niezwłocznie powiadomi Zamawiającego i Inspektora Nadzoru Inwestorskiego o znaleziskach i wykona polecenia Inspektora Nadzoru Inwestorskiego dotyczące właściwego zabezpieczenia miejsca znaleziska, obchodzenia się z nimi i dalszego trybu postępowania.

§ 17

Naprawa uszkodzeń

1. Wykonawca jest zobowiązany chronić przed uszkodzeniem lub kradzieżą wykonane przez siebie roboty i materiały przeznaczone do wykonania robót, do dnia Odbioru końcowego przedmiotu umowy, z wyłączeniem wykonanych robót przyjętych przez Zamawiającego do użytkowania.
2. Uszkodzenia w robotach lub materiałach powstałe w okresie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego paragrafu, Wykonawca jest zobowiązany naprawić na własny koszt w sposób zapewniający zgodność robót i materiałów z wymaganiami STWiORB, odpowiednimi normami, aprobatami i obowiązującymi przepisami prawa.
3. Wykonawca jest odpowiedzialny za uszkodzenia w robotach lub materiałach przeznaczonych do wbudowania w obiekt, którego dotyczą roboty budowlane będące przedmiotem Umowy; za uszkodzenia powstałe w okresie wykonywania robót lub w okresie odpowiedzialności Wykonawcy za Wady, wskutek okoliczności, za które odpowiada Wykonawca, Podwykonawca lub dalszy Podwykonawca.

§ 18

Kontrola jakości

1. Materiały wykorzystywane przez Wykonawcę w celu wykonania przedmiotu Umowy powinny w szczególności:
  - a) odpowiadać wymaganiom określonym w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (tekst jedn. Dz. U. z 2016, poz. 1570 z późniejszymi zmianami) oraz STWiORB,
  - b) posiadać wymagane przepisami prawa certyfikaty, aprobaty techniczne, dopuszczenia do stosowania w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w krajach Unii Europejskiej i innych krajach na mocy umów stowarzyszeniowych zawartych z Unią Europejską,
  - c) być dobrane zgodnie z zasadami wiedzy technicznej,
  - d) być przeznaczone i przydatne dla celów, do jakich zostały użyte przy wykonywaniu robót budowlanych,
  - e) być wolne od praw osób trzecich w dacie ich wykorzystania w celu realizacji przedmiotu Umowy.
2. Wykonawca ma obowiązek wyegzekwowania od dostawców Materiałów określonej Umową jakości i prowadzenia bieżącej kontroli jakości Materiałów, przestrzegania warunków przechowywania w celu zapewnienia ich odpowiedniej jakości oraz uzgodnienia i określenia warunków dostaw Materiałów zapewniających dochowanie terminów realizacji robót określonych Umową.
3. Wykonawca jest zobowiązany przeprowadzać pomiary i badania materiałów oraz robót budowlanych zgodnie z zasadami kontroli jakości materiałów i robót określonymi w odrębnych przepisach oraz STWiORB.
4. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego może zobowiązać Wykonawcę do:
  - a) usunięcia materiałów nie odpowiadających normom jakościowym określonym w ust. 1 §19 z Terenu budowy w wyznaczonym terminie lub
  - b) ponownego wykonania robót, jeżeli Materiały lub jakość wykonanych robót nie spełniają wymagań STWiORB lub nie zapewniają możliwości oddania do użytkowania przedmiotu Umowy.
5. Jeżeli Wykonawca nie zastosuje się do wydanych zgodnie z Umową poleceń Inspektora Nadzoru Inwestorskiego w terminie wskazanym przez Inspektora Nadzoru, Zamawiający, po bezskutecznym wezwaniu Wykonawcy do wykonania tych poleceń w terminie 14 dni, ma prawo zlecić powyższe czynności do wykonania przez osoby trzecie na koszt Wykonawcy (wykonanie zastępcze).
6. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej kontroli Inspektor Nadzoru Inwestorskiego ustali, że jakość Materiałów nie odpowiada wymaganiom określonym w ust. 1 niniejszego paragrafu, niezwłocznie zawiadomi o tym fakcie Wykonawcę i Zamawiającego.
7. Wykonawca, Podwykonawca lub dalszy Podwykonawca zastosuje zakwestionowane przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego materiały do robót budowlanych dopiero wówczas, gdy Wykonawca udowodni, że ich jakość spełnia wymagania określone w ust. 1 niniejszego paragrafu, po uzyskaniu pisemnej akceptacji Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.
8. W przypadku wykorzystania do realizacji robót budowlanych przez Wykonawcę, Podwykonawcę lub dalszego Podwykonawcę niezakceptowanych przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego materiałów, które nie są zgodne z ust. 1 niniejszego paragrafu, Inspektor Nadzoru Inwestorskiego

może polecić Wykonawcy niezwłoczny ich demontaż i usunięcie oraz zastąpienie zaakceptowanymi Materiałami.

9. Materiały i roboty budowlane wskazane przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego lub organ upoważniony do kontrolowania budowy powinny być poddawane badaniom służącym potwierdzeniu ich zgodności z odpowiednimi normami i przepisami.
10. Badania określone w STWiORB, Dokumentacji projektowej i Programie zapewnienia jakości robót Wykonawca jest zobowiązany przeprowadzać na własny koszt.
11. Bieżące pomiary i badania Materiałów oraz robót budowlanych powinny być prowadzone w miejscu wyprodukowania Materiałów lub na Terenie budowy.
12. Wykonawca zobowiązany jest zapewnić odpowiedni system kontroli oraz instrumenty, urządzenia, personel i materiały potrzebne do zbadania jakości i ilości Materiałów i robót budowlanych oraz dostarczyć na własny koszt Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego wymagane próbki materiałów przed ich wykorzystaniem, stosownie do Programu zapewnienia jakości robót.
13. Badania Materiałów mogą być przeprowadzone na wniosek i koszt Wykonawcy poza miejscem wyprodukowania i Terenem budowy w zaakceptowanej przez Inspektora nadzoru Inwestorskiego placówce badawczej.
14. Inspektor nadzoru Inwestorskiego może zażądać od Wykonawcy wykonania badań dodatkowych, innych niż wymagane w STWiORB, lub wykonania dodatkowych badań poza miejscem wyprodukowania lub Terenem budowy dotyczących Materiałów lub robót budowlanych, które będą uzasadnione wątpliwościami, co do ich jakości.
15. Jeżeli wyniki badań wykażą, że: Materiały bądź roboty budowlane nie są zgodne z wymaganiami STWiORB oraz odpowiednimi normami i nie mają odpowiednich aprobat, koszty tych badań ponosić będzie Wykonawca, jeśli zaś wyniki badań wykażą, że Materiały bądź roboty są zgodne z wymaganiami STWiORB oraz odpowiednimi normami i posiadają odpowiednie aprobaty, koszty tych badań obciążą Zamawiającego.

§ 19

Usuwanie nieprawidłowości i wad stwierdzonych w czasie robót

1. W przypadku stwierdzenia przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego wykonywania robót budowlanych niezgodnie z Umową lub ujawnienia powstałych z przyczyn obciążających Wykonawcę Wad w robotach budowlanych stanowiących przedmiot Umowy, Inspektor Nadzoru Inwestorskiego jest uprawniony do żądania usunięcia przez Wykonawcę stwierdzonych nieprawidłowości lub Wad w określonym, odpowiednim technicznie terminie nie krótszym niż 14 dni. Koszt usunięcia nieprawidłowości lub Wad ponosi Wykonawca.
2. Jeżeli dla ustalenia wystąpienia Wad i ich przyczyn niezbędne jest dokonanie prób, badań, odkryć lub ekspertyz, Inspektor Nadzoru Inwestorskiego, po akceptacji Zamawiającego może polecić Wykonawcy dokonanie tych czynności na koszt Wykonawcy.
3. Jeżeli próby, badania, odkrycia, ekspertyzy nie potwierdzą wadliwości robót, Zamawiający zwraca Wykonawcy koszty ich przeprowadzenia.
4. Jeżeli Wykonawca nie usunie Wady w terminie wyznaczonym zgodnie z ust. 1 niniejszego paragrafu Zamawiający może zlecić usunięcie Wady przez osoby trzecie na koszt i ryzyko Wykonawcy (wykonanie zastępcze), który zobowiązany będzie do ich pokrycia w ciągu 14 dni od otrzymania faktury od Zamawiającego.

§ 20

Odbiory

1. Wykonawca nie jest uprawniony do zakrycia wykonanej roboty budowlanej bez uprzedniej zgody Inspektora Nadzoru Inwestorskiego. Wykonawca, ma obowiązek umożliwić Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego sprawdzenie każdej roboty budowlanej zanikającej lub która ulega zakryciu.
2. Wykonawca zgłasza gotowość do odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu wpisem do Dziennika budowy i jednocześnie zawiadamia o tej gotowości Zamawiającego i Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.
3. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego dokonuje odbioru zgłoszonych przez Wykonawcę robót zanikających i ulegających zakryciu niezwłocznie, nie później jednak **niż 3 dni** od daty zgłoszenia gotowości do odbioru i potwierdza odbiór robót Protokołem odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu oraz wpisem do Dziennika budowy, pod warunkiem potwierdzenia przez

Inspektora Nadzoru Inwestorskiego, wykonania robót zgodnie z Umową. Jeżeli w trakcie czynności odbioru robót zanikających lub ulegających zakryciu zostanie stwierdzone, że roboty budowlane będące jego przedmiotem nie są gotowe do odbioru z powodu ich niezakończenia, z powodu wystąpienia istotnych Wad, uniemożliwiających korzystanie z przedmiotu Umowy, lub z powodu nieprzeprowadzenia wymaganych prób i sprawdzeń, Zamawiający lub Inspektor Nadzoru Inwestorskiego w porozumieniu z Zamawiającym może przerwać odbiór robót zanikających lub ulegających zakryciu, wyznaczając Wykonawcy termin do wykonania robót, usunięcia Wad lub przeprowadzenia prób i sprawdzeń, uwzględniający złożoność ich techniczną, a po jego upływie powrócić do wykonywania czynności odbiorowych W przypadku stwierdzenia w toku odbioru nieistotnych Wad robót budowlanych, Strony uzgadniają w treści protokołu termin i sposób usunięcia Wad. Jeżeli Wykonawca nie usunie Wad w terminie lub w sposób ustalony w Protokole, Zamawiający, po uprzednim powiadomieniu Wykonawcy, jest uprawniony do zlecenia usunięcia Wad podmiotowi trzeciemu na koszt i ryzyko Wykonawcy.

4. Jakość i ilość robót zanikających i ulegających zakryciu Inspektor Nadzoru Inwestorskiego ocenia na podstawie dostarczonych przez Wykonawcę, najpóźniej w dniu zgłoszenia gotowości do odbioru robót zanikających i ulegających zakryciu, dokumentów potwierdzających jakość i zgodność wykonanych robót z Umową, takich jak:
  - a) raporty z prób, inspekcji i badań,
  - b) atesty, certyfikaty, świadectwa,
  - c) szkice geodezyjne z potwierdzeniem geodety o zgodności z projektem wykonanych robót, oraz wszelkie inne dokumenty niezbędne dla zaakceptowania robót.
5. Jeżeli Inspektor Nadzoru Inwestorskiego, w porozumieniu z Zamawiającym uzna odbiór robót zanikających lub ulegających zakryciu za zbędny, jest zobowiązany powiadomić o tym Wykonawcę niezwłocznie, nie później niż w terminie określonym w ust. 3 niniejszego paragrafu.
6. W przypadku niezgłoszenia Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego gotowości do odbioru robót zanikających lub ulegających zakryciu lub dokonania zakrycia tych robót przed ich odbiorem, Wykonawca jest zobowiązany odkryć lub wykonać otwory niezbędne dla zbadania robót, a następnie na własny koszt przywrócić stan poprzedni.
7. Odbiór częściowy robót jest dokonywany w celu prowadzenia częściowych rozliczeń za wykonane roboty.
8. Po zakończeniu wykonania części robót, Wykonawca zgłasza gotowość do odbioru części robót poprzez odpowiedni wpis do Dziennika budowy, powiadamia o gotowości do odbioru Inspektora Nadzoru Inwestorskiego i Zamawiającego i przedstawia Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego dokumenty rozliczeniowe.
9. Najpóźniej w dniu zgłoszenia gotowości do odbioru części robót Wykonawca przedłoży Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego komplet dokumentów pozwalających na ocenę prawidłowego wykonania przedmiotu odbioru, tj.:
  - a) dokumenty dotyczące stosowania materiałów (deklaracje zgodności, certyfikaty, aprobaty, świadectwa pochodzenia, itp.)
  - b) protokoły z wszystkich przeprowadzonych prób i inspekcji
  - c) DTR (jeśli występują)
  - d) inwentaryzację geodezyjną powykonawczą, lub szkice polowe albo rejestry obmiarów robót,
  - e) rysunki na wykonanie robót towarzyszących (jeśli występują),
  - f) rysunki z projektu wykonawczego z naniesionymi zmianami dokonanymi w trakcie wykonywania robót odbiorowych (jeśli występują);
  - g) protokoły odbioru zajmowanego pasa drogowego, wydane przez instytucje zarządzające drogami (jeśli występują)
10. Dokonanie Odbioru częściowego następuje Protokołem odbioru częściowego na podstawie sporządzonego przez Wykonawcę i zaakceptowanego przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego protokołu odbioru robót, w terminie 7 dni - licząc od dnia zgłoszenia przez Wykonawcę gotowości do odbioru, pod warunkiem potwierdzenia przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego, wykonania robót zgodnie z Umową.
11. Odbiór końcowy przedmiotu umowy jest dokonywany po zakończeniu przez Wykonawcę całości Robót budowlanych składających się na przedmiot Umowy, na podstawie oświadczenia Kierownika budowy wpisanego do Dziennika budowy i potwierdzenia tego faktu przez Inspektora Nadzoru

- Inwestorskiego, po zgłoszeniu przez Wykonawcę zakończenia robót i zgłoszeniu gotowości do ich odbioru.
12. Przed zgłoszeniem gotowości do Odbioru końcowego przedmiotu umowy Wykonawca przeprowadza wszystkie wymagane prawem próby i sprawdzenia, zawiadamiając o nich uprzednio Inspektora Nadzoru Inwestycyjnego i Zamawiającego wpisem do Dziennika budowy w terminie umożliwiającym udział przedstawicieli Zamawiającego oraz w próbach i sprawdzeniach.
  13. Zamawiający wyznaczy termin i rozpocznie odbiór końcowy przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 niniejszej umowy w ciągu 7 dni kalendarzowych od daty zawiadomienia go o osiągnięciu gotowości odbioru przez Wykonawcę oraz złożeniu kompletnej dokumentacji powykonawczej.
  14. Zakończenie końcowych czynności odbiorowych nastąpi w ciągu 5 dni roboczych liczonych od daty rozpoczęcia odbioru.
  15. Wykonawca skompletuje i przekaze Zamawiającemu w terminie, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 3 niniejszej umowy, dokumenty potwierdzające prawidłowość wykonanych robót, w szczególności: niezbędne świadectwa jakości, atesty, certyfikaty oraz dokumenty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt. 3 niniejszej umowy. Nie przekazanie Zamawiającemu w określonym terminie przedmiotowej dokumentacji będzie skutkowało odmową przystąpienia do odbioru końcowego robót.
  16. Strony postanawiają, że przedmiotem odbioru końcowego będzie przedmiot umowy wykonany zgodnie z niniejszą umową, dokumentacją projektową oraz techniczną, o których mowa w § 1 niniejszej umowy. Z czynności odbiorowych zostanie sporządzony protokół. Dokonanie odbioru końcowego zostanie potwierdzone klauzulą „odbieram”.
  17. W przypadku, gdy w trakcie czynności odbiorowych Zamawiający stwierdzi, że przedmiot umowy ma wady uniemożliwiające jego prawidłową eksploatację, wówczas odmówi jego odbioru. Wady te powinny być opisane w treści protokołu.
  18. W celu dokonania odbioru końcowego przedmiotu umowy Wykonawca przedstawia Zamawiającemu, najpóźniej w dniu zgłoszenia gotowości do odbioru, komplet dokumentów pozwalających na ocenę prawidłowego wykonania przedmiotu odbioru, a w szczególności:
    - a) oświadczenia geodety, szkice połowe z niesionymi rzędnymi wbudowanych urządzeń kanalizacyjnych
    - b) dokumenty dotyczące stosowanych materiałów:
      - dokumenty atestacyjne (wyroby oznakowane symbolem B),
      - certyfikaty zgodności,
      - certyfikaty zgodności wyrobu z PN lub aprobatą,
      - deklaracje zgodności producenta wyrobu z PN lub aprobatą techniczną
      - świadectwa jakości,
      - świadectwa pochodzenia,
      - inne
    - c) protokoły z przeprowadzonych odbiorów robót zanikających i ulegających zakryciu oraz odbiorów częściowych.
    - d) protokoły z wszystkich przeprowadzonych prób i inspekcji.
    - e) dokumentację techniczną – ruchowe dostarczonych urządzeń
    - f) rysunki na wykonanie robót towarzyszących jeśli jest taka konieczność oraz protokoły odbioru i przekazania tych robót właścicielom urządzeń.
    - g) protokoły odbioru zajmowanego pasa drogowego, wydane przez instytucje zarządzające drogami.
  19. Powykonawcza dokumentacja budowy winna zawierać:
    - a) Projekt Wykonawczy, Rysunki i Specyfikacje techniczne oraz Dokumenty Wykonawcy z naniesionymi zmianami dokonanymi w toku wykonywania Robót,
    - b) geodezyjna dokumentacja powykonawcza zawierająca geodezyjną inwentaryzację powykonawczą wraz z kopią map z inwentaryzacji powykonawczej z klauzulą przyjęcia do zasobu geodezyjnego (w liczbie 4 egzemplarzy)
    - c) oryginały dzienników budowy wraz z oświadczeniami Wykonawcy (kierownika budowy):
      - o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem, przepisami i obowiązującymi Polskimi Normami,
      - o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także, w razie korzystania z ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu,

- o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania
  - d) wszelkie inne dokumenty niezbędne do użytkowania obiektu,
  - e) dokumenty potwierdzające dokonanie ostatecznych rozliczeń Wykonawcy z Podwykonawcami i dalszymi Podwykonawcami.
20. Odbiór końcowy przedmiotu umowy jest przeprowadzany komisyjnie przy udziale, upoważnionych przedstawicieli Zamawiającego, w tym Inspektora Nadzoru Inwestorskiego i upoważnionych przedstawicieli Wykonawcy. W uzasadnionych przypadkach komisja może zaprosić do współpracy rzeczoznawców lub specjalistów branżowych.
  21. O terminie odbioru Wykonawca ma obowiązek poinformowania Podwykonawców, przy udziale których wykonał przedmiot Umowy.
  22. Jeżeli w toku czynności Odbioru częściowego lub Odbioru końcowego przedmiotu umowy zostanie stwierdzone, że roboty budowlane będące jego przedmiotem nie są gotowe do odbioru z powodu ich niezakończenia, z powodu wystąpienia istotnych Wad, uniemożliwiających korzystanie z przedmiotu Umowy, lub z powodu nieprzeprowadzenia wymaganych prób i sprawdzeń, Zamawiający lub Inspektor Nadzoru Inwestorskiego po akceptacji Zamawiającego może przerwać Odbiór częściowy lub Odbiór końcowy przedmiotu umowy, wyznaczając Wykonawcy termin do wykonania robót, usunięcia wad lub przeprowadzenia prób i sprawdzeń, uwzględniający złożoność ich techniczną, a po jego upływie powrócić do wykonywania czynności odbioru częściowego lub odbioru końcowego przedmiotu umowy.
  23. Komisja sporządza protokół odbioru końcowego przedmiotu umowy. Podpisany Protokół odbioru końcowego przedmiotu jest podstawą do dokonania końcowych rozliczeń Stron.
  24. W przypadku stwierdzenia w toku odbioru częściowego lub odbioru końcowego nieistotnych wad przedmiotu umowy, Strony uzgadniają w treści protokołu termin i sposób usunięcia wad. Jeżeli Wykonawca nie usunie Wad w terminie lub w sposób ustalony odpowiednio w Protokole odbioru częściowego lub w Protokole odbioru końcowego, Zamawiający, po uprzednim powiadomieniu Wykonawcy, jest uprawniony do zlecenia usunięcia Wad podmiotowi trzeciemu na koszt i ryzyko Wykonawcy.
  25. W przypadku, gdy w trakcie czynności odbiorowych Zamawiający stwierdzi, że przedmiot umowy ma wady, które nie uniemożliwiają jego prawidłowej eksploatacji, wówczas Zamawiający dokona odbioru przedmiotu umowy z zachowaniem uprawnień z tytułu nienależytego wykonania umowy przez Wykonawcę oraz wynikających z rękojmi za wady. Przedmiotowy protokół powinien zawierać uwagi i zastrzeżenia Zamawiającego co do jakości wykonanych robót, w tym wykaz ujawnionych wad oraz określenie terminu ich usunięcia, a także oświadczenie Wykonawcy w zakresie tych uwag i zastrzeżeń.
  26. Jeżeli Wykonawca nie usunie wad w terminie wskazanym przez Zamawiającego, w tym odmówi ich usunięcia lub dokona ich usunięcia nieprawidłowo, a dzieło nadal będzie wadliwe, Zamawiający może odstąpić od niniejszej umowy zgodnie z zapisem § 27 ust. 1 pkt. 4 niniejszej umowy.
  27. Dzień podpisania protokołu odbioru końcowego przez strony z klauzulą „odbieram” jest dniem zakończenia realizacji przedmiotu niniejszej umowy określonego w § 1 niniejszej umowy, z zastrzeżeniem § 3 ust. 3 niniejszej umowy.
  28. W czynnościach odbiorowych powinni uczestniczyć przedstawiciele Wykonawcy, tj. kierownik budowy, Wykonawca bądź jego przedstawiciel prawny.

§ 21

Uprawnienia z tytułu rękojmi i gwarancji

1. Wykonawca udziela Zamawiającemu gwarancji jakości i rękojmi na zrealizowany przedmiot umowy, o którym mowa w § 1 niniejszej umowy i zastosowane do realizacji niniejszej umowy materiały na okres ..... **miesiący** licząc od dnia podpisania bezusterkowego końcowego protokołu odbioru robót z klauzulą „odbieram”.
2. Wykonawca, w dniu podpisania bezusterkowego końcowego protokołu odbioru robót, przekazuje Zamawiającemu gwarancje jakości w formie pisemnej z podaniem terminów upływu gwarancji, z uwzględnieniem zapisów § 5 ust. 1 pkt. 2 lit. e niniejszej umowy.

3. Wykonawca w okresie udzielonej gwarancji i rękojmi zobowiązany jest do usunięcia wszelkich wad i usterek ujawnionych w wykonanym przedmiocie umowy oraz zastosowanych do realizacji niniejszej umowy materiałów w terminie 14 dni.
4. O istnieniu wad i usterek Zamawiający zawiadomi niezwłocznie Wykonawcę w formie pisemnej.
5. W przypadku nieusunięcia lub niewłaściwego usunięcia wad i usterek w terminie, o którym mowa w ust. 3 niniejszego paragrafu w okresie gwarancji i rękojmi, Zamawiający może zlecić ich usunięcie innemu podmiotowi na koszt Wykonawcy i dodatkowo obciążyć Wykonawcę karą umowną zgodnie z § 24 ust. 1 pkt. 1 litera c niniejszej umowy.
6. W przypadku wystąpienia wad i usterek, okres gwarancji, w zakresie dokonanej naprawy, biegnie na nowo od daty ich usunięcia.
7. W przypadku wystąpienia wad i usterek materiałów zastosowanych do realizacji niniejszej umowy, w okresie gwarancji i rękojmi, okres gwarancji i rękojmi biegnie na nowo od daty wymiany materiałów.
8. Zamawiający uprawniony będzie realizować uprawnienia z tytułu rękojmi niezależnie od uprawnień wynikających z gwarancji jakości.
9. Wykonawca w okresie gwarancji i rękojmi zobowiązany jest do powiadomienia Zamawiającego w formie pisemnej o:
  - 1) zmianie siedziby lub nazwy firmy Wykonawcy,
  - 2) zmianie osób reprezentujących Wykonawcę,
  - 3) ogłoszeniu upadłości lub likwidacji firmy Wykonawcy.
10. Przeglądy gwarancyjne przeprowadzane są w zależności od potrzeb.
11. Przeglądy gwarancyjne przeprowadzane są komisyjnie przy udziale upoważnionych przedstawicieli Zamawiającego i Wykonawcy. Nieobecność Wykonawcy nie wstrzymuje przeprowadzenia przeglądu, a Zamawiający jest wówczas zobowiązany przesłać Wykonawcy protokół przeglądu gwarancyjnego wraz z wezwaniem do usunięcia stwierdzonych Wad gwarancyjnych w określonym przez Zamawiającego terminie.
12. Jeżeli Wykonawca nie usunie Wad ujawnionych w okresie rękojmi lub gwarancji jakości w określonym przez Zamawiającego terminie, uwzględniającym możliwości techniczne lub technologiczne dotyczące usunięcia Wady, Zamawiający, po uprzednim zawiadomieniu Wykonawcy, jest uprawniony do zlecenia usunięcia Wad podmiotowi trzeciemu na koszt i ryzyko Wykonawcy (wykonawstwo zastępcze), a Wykonawca zobowiązany będzie do ich pokrycia w ciągu 14 dni od daty otrzymania faktury od Zamawiającego.
13. Odbiory gwarancyjne będą przeprowadzane co najmniej dwukrotnie: w okresie gwarancji jakości i w okresie rękojmi, w ciągu 60 dni przed upływem odpowiednio: okresu gwarancji jakości lub okresu rękojmi (*w zależności od tego, który z podanych okresów jest dłuższy*), w celu oceny robót związanych z usunięciem Wad ujawnionych w okresie gwarancji lub rękojmi.
14. Odbiór gwarancyjny będzie dokonywany komisyjnie przy udziale upoważnionych przedstawicieli Zamawiającego, w tym Inspektora Nadzoru Inwestorskiego i upoważnionych przedstawicieli Wykonawcy.
15. Odbiór gwarancyjny potwierdzany jest Protokołem odbioru, sporządzanym po usunięciu wszystkich Wad ujawnionych w trakcie przeglądów gwarancyjnych w okresie rękojmi lub gwarancji. Odbioru ostatecznego dokonuje się po upływie okresu rękojmi lub gwarancji jakości (*w zależności od tego, który z podanych okresów jest dłuższy*).
16. Odbiór ostateczny służy potwierdzeniu usunięcia wszystkich Wad ujawnionych w okresie rękojmi lub gwarancji jakości (*w zależności od tego, który z podanych okresów jest dłuższy*), w celu potwierdzenia usunięcia tych Wad i potwierdzenia wypełnienia przez Wykonawcę wszystkich obowiązków wynikających z Umowy, co zostaje potwierdzone protokołem odbioru.
17. Odbiór ostateczny przeprowadza się przed upływem okresu rękojmi i gwarancji.
18. Jeżeli podczas Odbioru ostatecznego okaże się, że nie zostały usunięte wszystkie Wady, o których mowa w ust. 16 § 22, Zamawiający przerywa Odbiór ostateczny zaś Wykonawca jest zobowiązany przedłużyć odpowiednio okres gwarancji (*i ewentualnie zabezpieczenia należytego wykonania umowy o okres przedłużenia gwarancji*). Zamawiający wyznacza termin Odbioru ostatecznego, do upływu którego Wykonawca jest zobowiązany usunąć Wady.

§ 22

Prawa autorskie

1. Z chwilą przyjęcia przez Zamawiającego utworów powstałych w związku z realizacją niniejszej Umowy (lub przyjmowanej przez niego części), w ramach ceny ofertowej brutto, Wykonawca przenosi na rzecz Zamawiającego bezwarunkowo, bez dodatkowych opłat, całość autorskich praw majątkowych do wszystkich utworów w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o Prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 888 z późniejszymi zmianami), stworzonych na potrzeby realizacji przedmiotu Umowy lub odpowiednio całość nieograniczonych czasowo i terytorialnie niewyłącznych licencji, niezbędnych do korzystania z przekazanych utworów, w szczególności takich jak: raporty, mapy, wykresy, rysunki, plany, dane statystyczne, ekspertyzy, obliczenia, programy komputerowe przeznaczone do sterowania urządzeniami, instalacjami itp. obiektów i inne dokumenty oraz broszury przekazane Zamawiającemu w wykonaniu niniejszej Umowy, zwanych dalej utworami; bez dodatkowych oświadczeń stron w tym zakresie wraz z wyłącznym prawem do wykonywania i zezwalania na wykonywanie zależnych praw autorskich, na polach eksploatacji wskazanych w pkt. 2 niniejszego paragrafu. Równocześnie Wykonawca przenosi na rzecz Zamawiającego własność wszelkich egzemplarzy lub nośników, na których utrwalono ww. utwory, które przekaże Zamawiającemu stosownie do postanowień niniejszej Umowy.
2. Zamawiający z chwilą przeniesienia na niego autorskich praw majątkowych i praw zależnych do utworów wchodzących w skład dokumentacji lub jej części, o których mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, będzie mógł korzystać z niej w całości lub w części, na następujących polach eksploatacji:
  - a) utrwalenie i zwielokrotnianie dowolnymi technikami, w tym drukarskimi, poligraficznymi, reprograficznymi, informatycznymi, cyfrowymi, w tym kserokopie, slajdy, reprodukcje komputerowe, odręcznie i odmianami tych technik,
  - b) wykorzystywanie wielokrotnie utworu do realizacji celów, zadań i inwestycji Zamawiającego,
  - c) wykorzystanie do rozliczenia wniosku o dofinansowanie z funduszy UE,
  - d) wprowadzanie do pamięci komputera,
  - e) wykorzystanie w zakresie koniecznym dla prawidłowej eksploatacji utworu u Zamawiającego w dowolnym miejscu i czasie w dowolnej liczbie,
  - f) udostępnianie wykonawcom, w tym także wykonanych kopii,
  - g) najem, dzierżawa,
  - h) rozpowszechnianie w inny sposób w tym: wprowadzanie do obrotu, ekspozycja, publikowanie części lub całości, opracowania,
  - i) przetwarzanie, wprowadzanie zmian, poprawek i modyfikacji.
3. Strony ustalają, iż rozpowszechnianie na polach eksploatacji określonych w pkt. 2 niniejszego paragrafu może następować w całości, w części, fragmentach, samodzielnie, w połączeniu z dziełami innych podmiotów, w tym jako część dzieła zbiorowego, po zarchiwizowaniu w formie elektronicznej i drukowanej, po dokonaniu opracowań, przystosowań, uzupełnień lub innych modyfikacji, itd.
4. W przypadku wystąpienia przez jakąkolwiek osobę trzecią w stosunku do Zamawiającego z roszczeniem z tytułu naruszenia praw autorskich, zarówno osobistych, jak i majątkowych, jeżeli naruszenie nastąpiło w związku z nienależytym wykonaniem dokumentacji w ramach Umowy przez Wykonawcę, Wykonawca:
  - a) przyjmie na siebie pełną odpowiedzialność za powstanie oraz wszelkie skutki powyższych zdarzeń;
  - b) w przypadku skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego wstąpi do procesu po stronie Zamawiającego i pokryje wszelkie koszty związane z udziałem Zamawiającego w postępowaniu sądowym oraz ewentualnym postępowaniu egzekucyjnym, w tym koszty obsługi prawnej postępowania;
  - c) poniesie wszelkie koszty związane z ewentualnym pokryciem roszczeń majątkowych i niemajątkowych związanych z naruszeniem praw autorskich majątkowych lub osobistych osoby lub osób zgłaszających roszczenia.
5. Jeżeli do czasu odstąpienia od Umowy przez Wykonawcę lub Zamawiającego autorskie prawa majątkowe, o których mowa w pkt. 1, nie zostaną przeniesione na Zamawiającego, przejście tych praw na Zamawiającego nastąpi z chwilą odstąpienia.

§ 23

Kary umowne

1. Strony ustalają, że z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy będą stosowane następujące kary umowne:
  - 1) Wykonawca zapłaci Zamawiającemu kary umowne:
    - a) za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 niniejszej umowy, w wysokości **0,1%** wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 4 ust. 1 niniejszej umowy za każdy dzień zwłoki w realizacji przedmiotu niniejszej umowy, licząc od dnia następnego po upływie terminu określonego w § 3 ust. 1 niniejszej umowy;
    - b) za zwłokę w usunięciu wad i usterek stwierdzonych przy odbiorze końcowym w wysokości **700 zł brutto**, za każdy dzień zwłoki, licząc od dnia następnego po upływie terminu wyznaczonego na usunięcie wad i usterek;
    - c) za zwłokę w usunięciu wad i usterek w okresie udzielonej gwarancji i rękojmi w terminie, o którym mowa w § 22 ust. 3 niniejszej umowy w wysokości **700 zł brutto**, za każdy dzień zwłoki, licząc od dnia następnego po upływie terminu, o którym mowa w § 22 ust. 3 niniejszej umowy;
    - d) za nieusunięcie lub niewłaściwe usunięcie wad i usterek stwierdzonych w okresie gwarancji i rękojmi – każdorazowo w wysokości **2.000,00 zł brutto**;
    - e) za brak zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy lub dalszym podwykonawcom, każdorazowo w wysokości **5.000,00 zł brutto**;
    - f) za nieterminową zapłatę wynagrodzenia należnego podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom w wysokości **700,00 zł brutto** za każdy dzień zwłoki, licząc od dnia następnego po upływie terminu określonego w umowie o podwykonawstwo;
    - g) za nieprzedłożenie do zaakceptowania projektu umowy o podwykonawstwo, lub projektu jej zmiany, każdorazowo w wysokości **5.000,00 zł brutto**;
    - h) każdorazowo, za nieprzedłożenie poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o podwykonawstwo robót budowlanych lub jej zmiany, w wysokości **700,00 zł brutto**, za każdy dzień zwłoki,
    - i) za wprowadzenie na plac budowy podwykonawcy lub innego podmiotu, który nie został zgłoszony Zamawiającemu, każdorazowo w wysokości **15.000,00 zł brutto**;
    - j) za dopuszczenie do realizacji przedmiotu niniejszej umowy podwykonawcę lub dalszych podwykonawców przed zawarciem z nimi umowy o wykonanie robót budowlanych, której projekt został zaakceptowany przez Zamawiającego, każdorazowo w wysokości **15.000,00 zł brutto**;
    - k) w przypadku, gdy Zamawiający poweźmie informację o niespełnieniu przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogów określonych w § 2 niniejszej umowy lub gdy Wykonawca nie przedstawi Zamawiającemu w terminie dokumentów, o których mowa w § 2 niniejszej umowy, Zamawiający uprawniony będzie do naliczenia Wykonawcy kary umownej w wysokości **700,00 zł brutto** za każdy taki przypadek;
    - l) jeżeli czynności zastrzeżone dla kierownika budowy będzie wykonywała inna osoba niż zaakceptowana przez Zamawiającego zgodnie z procedurą określoną w § 7 niniejszej umowy lub osoba niewskazana przez Wykonawcę w formularzu ofertowym każdorazowo – w wysokości **5.000,00 zł brutto**;
    - m) w przypadku stwierdzenia nieusprawiedliwionej nieobecności kierownika budowy w trakcie wykonywania prac – w wysokości **700,00 zł brutto** każdorazowo za zaistnienie takiej sytuacji;
    - n) z tytułu odstąpienia od wykonania przedmiotu niniejszej umowy z przyczyn zależnych od Wykonawcy, w wysokości **20%** wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 4 ust. 1 niniejszej umowy;
    - o) za każde inne niż wskazane w ust. 1 pkt 1 niniejszego paragrafu, stwierdzone przez Zamawiającego, nienależyte wykonywanie przedmiotu umowy, o którym mowa w § 1 niniejszej umowy lub niewywiązywanie się z obowiązków wynikających z niniejszej umowy - w wysokości **0,05%** wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 4 ust. 1 niniejszej umowy.
2. Maksymalna wysokość kar umownych za zwłokę, ustalonych na podstawie niniejszej umowy nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia brutto.

3. Zamawiający zapłaci Wykonawcy karę umowną z tytułu odstąpienia od umowy z przyczyn zawinionych przez Zamawiającego w wysokości 10% wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 4 ust. 1 niniejszej umowy, z wyłączeniem zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, zgodnie z zapisami § 27 ust.1 pkt. 1 niniejszej umowy.
4. Jeżeli kara umowna z któregośkolwiek wymienionego w umowie tytułu nie pokrywa całej poniesionej szkody, strona, która poniosła szkodę, może dochodzić odszkodowania uzupełniającego.
5. Kara umowna powinna być zapłacona przez stronę, która naruszała postanowienia niniejszej umowy, w terminie 14 dni od daty wystąpienia przez stronę drugą z żądaniem zapłaty. Zamawiający w razie zwłoki w zapłacie kary przez wykonawcę może potrącić należną mu karę z należności Wykonawcy.
6. Jeżeli na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania przedmiotu umowy, Zamawiający poniesie szkodę nie objętą karą umowną może dochodzić odszkodowania uzupełniającego na zasadach ogólnych, wynikających z przepisów Kodeksu cywilnego.

§ 24

Zmiany umowy

1. Zmiana treści niniejszej umowy może nastąpić wyłącznie w formie pisemnej, pod rygorem nieważności, przy uwzględnieniu postanowień art. 144 ustawy Prawo zamówień publicznych.
2. Strony mają prawo do przedłużenia Terminu zakończenia robót/przedmiotu umowy o okres trwania przyczyn, z powodu których będzie zagrożone dotrzymanie Terminu zakończenia robót/przedmiotu umowy, w następujących sytuacjach:
  - a) jeżeli przyczyny, z powodu których będzie zagrożone dotrzymanie Terminu zakończenia robót/przedmiotu umowy będą następstwem okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi Zamawiający, w szczególności będą następstwem nieterminowego przekazania Terenu budowy, konieczności zmian Dokumentacji projektowej w zakresie, w jakim ww. okoliczności miały lub będą mogły mieć wpływ na dotrzymanie Terminu zakończenia robót/przedmiotu umowy,
  - b) gdy wystąpią niekorzystne warunki atmosferyczne uniemożliwiające prawidłowe wykonanie robót, w szczególności z powodu technologii realizacji prac określonej: Umową, normami lub innymi przepisami, wymagającej konkretnych warunków atmosferycznych, jeżeli konieczność wykonania prac w tym okresie nie jest następstwem okoliczności, za które Wykonawca ponosi odpowiedzialność,
  - c) gdy wystąpi konieczność wykonania robót zamiennych, dodatkowych lub innych robót niezbędnych do wykonania przedmiotu Umowy ze względu na zasady wiedzy technicznej, które wstrzymują lub opóźniają realizację przedmiotu Umowy,
  - d) wystąpienia niebezpieczeństwa kolizji z planowanymi lub równolegle prowadzonymi przez inne podmioty inwestycjami w zakresie niezbędnym do uniknięcia lub usunięcia tych kolizji,
  - e) wystąpią opóźnienia w dokonaniu określonych czynności lub ich zaniechanie przez właściwe organy administracji państwowej, które nie są następstwem okoliczności, za które Wykonawca ponosi odpowiedzialność,
  - f) gdy wystąpią opóźnienia w wydawaniu decyzji, zezwoleń, uzgodnień, itp., do wydania których właściwe organy są zobowiązane na mocy przepisów prawa, jeżeli opóźnienie przekroczy okres, przewidziany w przepisach prawa, w którym ww. decyzje powinny zostać wydane oraz nie są następstwem okoliczności, za które Wykonawca ponosi odpowiedzialność,
  - g) jeżeli wystąpi brak możliwości wykonywania robót z powodu nie dopuszczania do ich wykonywania przez uprawniony organ lub nakazania ich wstrzymania przez uprawniony organ, z przyczyn niezależnych od Wykonawcy,
  - h) wystąpienia Siły wyższej uniemożliwiającej wykonanie przedmiotu Umowy zgodnie z jej postanowieniami,
  - i) gdy wystąpią protesty społeczne, cofnięcie zgód na wejście w teren dot. nieruchomości na których ma być realizowana inwestycja lub inne okoliczności uniemożliwiające wejście na teren budowy,
3. Wykonawca jest uprawniony do żądania zmiany Umowy w zakresie materiałów, parametrów technicznych, technologii wykonania robót budowlanych, sposobu i zakresu wykonania przedmiotu Umowy za zgodą Projektanta i przy akceptacji Zamawiającego w następujących sytuacjach:

- a) konieczności zrealizowania jakiegokolwiek części robót, objętej przedmiotem Umowy, przy zastosowaniu odmiennych rozwiązań technicznych lub technologicznych, niż wskazane w Dokumentacji projektowej, a wynikających ze stwierdzonych Wad tej Dokumentacji lub zmiany stanu prawnego w oparciu, o który je przygotowano lub protestów społecznych gdyby zastosowanie przewidzianych rozwiązań groziło niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przedmiotu Umowy,
  - b) konieczności realizacji robót wynikających z wprowadzenia w Dokumentacji projektowej zmian uznanych za nieistotne odstępstwo od projektu budowlanego, wynikających z art. 36a ust. 5 ustawy Prawo budowlane (Dz. U z 2016r. poz. 290 z późniejszymi zm.),
  - c) wystąpienia warunków geologicznych, geotechnicznych lub hydrologicznych odbiegających w sposób istotny od przyjętych w Dokumentacji projektowej, rozpoznania terenu w zakresie znalezisk archeologicznych, występowania niewybuchów lub niewypałów, które mogą skutkować w świetle dotychczasowych założeń niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem przedmiotu Umowy,
  - d) wystąpienia warunków Terenu budowy odbiegających w sposób istotny od przyjętych w Dokumentacji projektowej, w szczególności napotkania niezainwentaryzowanych lub błędnie zainwentaryzowanych sieci, instalacji lub innych obiektów budowlanych,
  - e) ze względu na zmiany obowiązującego prawa,
  - f) wystąpienia niebezpieczeństwa kolizji z planowanymi lub równolegle prowadzonymi przez inne podmioty inwestycjami w zakresie niezbędnym do uniknięcia lub usunięcia tych kolizji,
  - g) wystąpienia Siły wyższej uniemożliwiającej wykonanie przedmiotu Umowy zgodnie z jej postanowieniami.
4. Gdy wykonanie danych robót będzie zbędne do prawidłowego tj. zgodnego z zasadami wiedzy technicznej i obowiązującymi na dzień odbioru robót przepisami, wykonania przedmiotu umowy oraz w sytuacji, której Zamawiający nie był w stanie przewidzieć, a która uniemożliwia realizację tychże robót lub ich realizacja jest nieuzasadniona z przyczyn m.in. społeczno- ekonomicznych, Zamawiający zastrzega sobie prawo rezygnacji /odstąpienia/ z wykonania części robót budowlanych, zwanych dalej zaniechanymi. Realizacja tego prawa następuje poprzez jednostronne pisemne oświadczenie Zamawiającego, złożone Wykonawcy na 7 dni przed przystąpieniem Wykonawcy do realizacji części robót objętych rezygnacją /odstąpieniem/.
  5. Zamawiający i Wykonawca są uprawnieni do zmiany wynagrodzenia należnego z tytułu realizacji Umowy odpowiednio w przypadkach określonych w ust. 3 - 4 niniejszego paragrafu.
  6. Jeżeli Wykonawca uważa się za uprawnionego do przedłużenia Terminu zakończenia robót/przedmiotu umowy na podstawie ust. 2 niniejszego paragrafu. Umowy, zmiany Umowy w zakresie Materiałów, parametrów technicznych, technologii wykonania robót budowlanych, sposobu i zakresu wykonania przedmiotu Umowy na podstawie ust. 3 niniejszego paragrafu lub zmiany wynagrodzenia na podstawie ust. 4 niniejszego paragrafu lub zmiany Umowy na innej podstawie wskazanej w niniejszej Umowie, zobowiązany jest do przekazania Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego wniosku, dotyczącego zmiany Umowy wraz z opisem zdarzenia lub okoliczności stanowiących podstawę do żądania takiej zmiany.
  7. Wniosek, o którym mowa w ust. 6 niniejszego paragrafu powinien zostać przekazany niezwłocznie, jednakże nie później niż w terminie 14 dni od dnia, w którym Wykonawca dowiedział się, lub powinien dowiedzieć się o danym zdarzeniu lub okolicznościach.
  8. Wykonawca zobowiązany jest do dostarczenia wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 6 niniejszego paragrafu, wszelkich innych dokumentów wymaganych Umową, w tym propozycji rozliczenia przygotowanej w oparciu o zasady ustalone z Zamawiającym i informacji uzasadniających żądanie zmiany Umowy, stosowanie do zdarzenia lub okoliczności stanowiących podstawę żądania zmiany.
  9. Wykonawca zobowiązany jest do prowadzenia na bieżąco dokumentacji koniecznej dla uzasadnienia żądania zmiany i przechowywania jej na Terenie budowy lub w innym miejscu wskazanym przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego.
  10. Po otrzymaniu wniosku, o którym mowa w ust. 6 niniejszego paragrafu Inspektor Nadzoru Inwestorskiego jest uprawniony, bez dokonywania oceny jego zasadności, do kontroli dokumentacji, o której mowa w ust. 9 niniejszego paragrafu i wydania Wykonawcy polecenia prowadzenia dalszej dokumentacji bieżącej uzasadniającej żądanie zmiany.

11. Wykonawca jest zobowiązany do okazania do wglądu Inspektorowi Nadzoru Inwestorskiego dokumentacji, o której mowa w ust. 9 niniejszego paragrafu. i przedłożenia na żądanie Inspektora Nadzoru Inwestorskiego jej kopii.
12. W terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 6 niniejszego paragrafu wraz z propozycją wyceny robót i informacji uzasadniających żądanie zmiany Umowy, Inżynier Projektu zobowiązany jest do pisemnego ustosunkowania się do zgłoszonego żądania zmiany Umowy, i odpowiednio propozycji wyceny robót, i przekazania go Zamawiającemu do akceptacji wraz z uzasadnieniem.
13. W terminie 14 dni od dnia otrzymania żądania zmiany, zaopiniowanego przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego, Zamawiający powiadomi Wykonawcę o akceptacji żądania zmiany Umowy i terminie podpisania aneksu do Umowy lub odpowiednio o braku akceptacji zmiany.
14. Wszelkie zmiany Umowy są dokonywane przez umocowanych przedstawicieli Zamawiającego i Wykonawcy w formie pisemnej w drodze aneksu do Umowy sporządzonego na podstawie protokołów konieczności zaakceptowanych przez Wykonawcę i Zamawiającego, pod rygorem nieważności.
15. W razie wątpliwości, przyjmuje się, że nie stanowią zmiany Umowy następujące zmiany:
  - a) danych związanych z obsługą administracyjno-organizacyjną Umowy,
  - b) danych teleadresowych,
  - c) danych rejestrowych,
  - d) będące następstwem sukcesji uniwersalnej po jednej ze stron Umowy.
16. Zakazuje się zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty na podstawie której dokonano wyboru Wykonawcy, chyba że zachodzi co najmniej jedna z okoliczności o których mowa w art. 144 ust. 1 ustawy Pzp.
17. Zamawiający w sytuacji posiadania wolnych środków pieniężnych dopuszcza możliwość skrócenia terminu wykonania przedmiotu umowy przez Wykonawcę.

§ 25

Podwykonawcy

1. Wykonawca oświadcza, że zamówienie wykona bez udziału podwykonawców */ przy udziale podwykonawców, według wyszczególnienia zawartego w poniższej tabeli *:

(* *niepotrzebne skreślić*)

1.	2.	3.	4.	5.
Lp.	Nazwa i adres podwykonawcy	Szczegółowy przedmiot robót budowlanych, które wykona Podwykonawca (wg. pozycji z kosztorysu)	Wysokość wynagrodzenia należnego Wykonawcy za część zamówienia określoną w kolumnie nr 3 (w zł brutto)	Wysokość wynagrodzenia należnego Podwykonawcy za część zamówienia określoną w kolumnie nr 3 (w zł brutto)
1				
..				

2. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za działania lub zaniechania podwykonawców. Powierzenie Podwykonawcy robót nie zwalnia Wykonawcy z odpowiedzialności za wykonanie jakichkolwiek obowiązków przewidzianych umową lub przepisami prawa. W razie wykonywania przez Podwykonawcę części robót w sposób sprzeczny z wymaganiami Zamawiającego określonymi w umowie, na żądanie Zamawiającego, Wykonawca usunie wskazanego przez Zamawiającego Podwykonawcę z terenu budowy.
3. Do zawarcia przez Wykonawcę umowy o podwykonawstwo z Podwykonawcą robót budowlanych jest wymagane uzyskanie przez Wykonawcę pisemnej zgody Zamawiającego.
4. Podwykonawca może rozpocząć prace nie wcześniej niż z dniem podpisania umowy z Wykonawcą.
5. Wykonawca nie później niż na 7 dni przed planowanym terminem wprowadzenia podwykonawcy na plac budowy ma obowiązek przedłożenia Zamawiającemu projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, a także projektu jej zmiany.
6. Zamawiający w terminie 7 dni od dnia otrzymania projektu umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, wnosi zastrzeżenia do przedłożonego projektu, i do projektu

zmiany umowy. Zastrzeżenia dotyczyć mogą jedynie niezgodności projektu umowy z wymogami określonymi w ust. 10.

7. Wykonawca w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy z podwykonawcą przedkłada Zamawiającemu poświadczoną za zgodność z oryginałem kopię zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, i jej zmiany.
8. Zamawiający w terminie 7 dni może wnieść sprzeciw do umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, i do jej zmian. Sprzeciw dotyczyć może jedynie niezgodności zawartej umowy z wymogami określonymi w ust. 10.
9. Wymagania dotyczące umowy o podwykonawstwo, których niespełnienie spowoduje zgłoszenie przez Zamawiającego zastrzeżeń lub sprzeciwu:
  - a) termin zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy nie może być dłuższy niż 30 dni od dnia doręczenia wykonawcy faktury lub rachunku;
  - b) termin realizacji zakresu robót przekazanych do realizacji podwykonawcy nie może być dłuższy od terminu realizacji przedmiotowego zamówienia publicznego;
  - c) zakres robót i sposób ich wykonania oraz warunki gwarancji winny być tożsame z umową na realizację zamówienia publicznego;
  - d) określenie kar umownych z tytułu opóźnienia w realizacji umowy;
  - e) określenie obowiązku częściowych płatności na rzecz podwykonawcy zgodnie z płatnościami częściowymi określonymi w umowie o realizację przedmiotowego zamówienia publicznego.
10. W przypadku podwykonawstwa, którego przedmiotem są dostawy lub usługi w ramach danego zamówienia na roboty budowlane Wykonawca w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy z podwykonawcą ma obowiązek przedłożenia Zamawiającemu poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii zawartych umów o podwykonawstwo, oraz ich zmian. Obowiązek powyższy nie dotyczy umów o podwykonawstwo, których przedmiotem są usługi i dostawy w ramach danego zamówienia na roboty budowlane, których wartość jest mniejsza niż 0,5 % wartości umowy w sprawie zamówienia publicznego i nie większa jednak niż 50.000 zł.
11. Zasady zawierania umów o podwykonawstwo z dalszymi podwykonawcami są zgodne z zasadami określonymi dla umów zawieranych pomiędzy wykonawcą a podwykonawcą.
12. Wykonawca nie może powierzyć wykonania w całości przedmiotu niniejszej umowy innemu podmiotowi gospodarczemu, bez zgody Zamawiającego wyrażonej na piśmie.
13. W przypadku zmiany podwykonawcy, lub zamiaru powierzenia części robót innemu podwykonawcy, Wykonawca, na co najmniej 30 dni przed przystąpieniem do wykonywania tych robót, złoży do Zamawiającego pisemne zgłoszenie o zamiarze powierzenia wyszczególnionego przedmiotu robót danemu podwykonawcy.
14. Zgłoszenie takie winno zawierać dane zgodne z tabelą w pkt. 1 niniejszego paragrafu oraz załączone dokumenty dotyczące podwykonawców opisane w SIWZ.
15. Zamawiający w ciągu 30 dni od wpłynięcia zgłoszenia o którym mowa w pkt. 2 może złożyć pisemny sprzeciw wobec wykonywania danych robót przez wskazanego w zgłoszeniu podwykonawcę lub przygotować stosowny aneks do niniejszej umowy, zmieniający zapisy określone w tabeli w pkt. 1 niniejszego paragrafu. Jeżeli Zamawiający stwierdzi, że wobec danego podwykonawcy zachodzą podstawy wykluczenia Zamawiający składa sprzeciw co do wykonania danych prac przez wskazanego podwykonawcę, Wykonawca obowiązany jest zastąpić tego podwykonawcę lub zrezygnować z powierzenia wykonania części zamówienia podwykonawcy. Postanowienia tego ustępu stosuje się także wobec dalszych podwykonawców.
16. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca zobowiązuje się powierzać wykonanie części przedmiotu zamówienia tylko takim podwykonawcom, którzy zapewniają należyte wykonanie powierzonych im części przedmiotu zamówienia. Zamawiający zastrzega sobie prawo weryfikacji kwalifikacji podwykonawcy. Umowa zawierana z podwykonawcami lub dalszymi podwykonawcami musi być dostosowana do warunków umowy zawartej pomiędzy Zamawiającym i Wykonawcą, w szczególności w zakresie sposobu i terminów wykonania robót przez podwykonawców, ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podwykonawcy od ryzyka i następstw nieszczęśliwych wypadków, odpowiedzialności z tytułu rękojmi i gwarancji, zasad odpowiedzialności oraz podstaw naliczania i wysokości kar umownych. Umowa o podwykonawstwo musi również określać zasady odbiorów wykonanych robót zgodne z warunkami odbioru zawartymi w umowie między Zamawiającym a Wykonawcą. Umowy o podwykonawstwo nie mogą bezpośrednio lub pośrednio naruszać interesu prawnego i finansowego Zamawiającego.

Zamawiający zastrzega, że terminy płatności wynagrodzenia przez Wykonawcę podwykonawcom lub podwykonawcy dalszym podwykonawcom muszą być ustalane tak, aby Wykonawca przedstawił zamawiającemu dowody zapłaty w terminie płatności jego faktury złożonej zamawiającemu.

17. Łączna wartość umów o podwykonawstwo lub o dalsze podwykonawstwo nie może przekroczyć wartości robót składających się na zakres prac, które mogą być powierzone podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom i w żadnym wypadku nie może być wyższa niż wartość umowy Zamawiającego z Wykonawcą.
18. Wykonawca zobowiązany jest poinformować Podwykonawców o warunkach niniejszej umowy.
19. Podwykonawstwo nie zmienia zobowiązań Wykonawcy wobec Zamawiającego. Wykonawca jest odpowiedzialny za działania, uchybienia i zaniedbania podwykonawcy lub dalszych podwykonawców, jego przedstawicieli lub pracowników w takim zakresie, jak gdyby były one działaniami, uchybieniami lub zaniedbaniami samego Wykonawcy.
20. W przypadku powierzenia wykonania części zamówienia podwykonawcom, dalszym podwykonawcom Wykonawca będzie pełnił funkcję koordynatora podwykonawców w czasie trwania umowy podczas wykonywania robót i usuwania ewentualnych wad.
21. Wykonawca będzie pozostawał w pełni odpowiedzialny w stosunku do Zamawiającego, za zleconą do wykonania część przedmiotu niniejszej umowy.
22. Wykonawca zobowiązany jest na żądanie Zamawiającego udzielić mu wszelkich informacji dotyczących podwykonawców.
23. Jakakolwiek przerwa w realizacji przedmiotu niniejszej umowy wynikająca z braku podwykonawcy będzie traktowana jako przerwa wynikła z przyczyn zależnych od Wykonawcy i nie może stanowić podstawy do zmiany terminów, o których mowa w § 3 niniejszej umowy.
24. Wykonawca w trakcie realizacji niniejszej umowy może zmienić albo zrezygnować z podwykonawcy wskazanego w ofercie, na którego zasoby Wykonawca powoływał się w celu spełniania warunków udziału w postępowaniu, na poniższych warunkach:
  - 1) w przypadku zmiany podwykonawcy – Wykonawca obowiązany jest wykazać Zamawiającemu, że proponowany inny podwykonawca:
    - a) spełnia warunki udziału w postępowaniu w stopniu nie mniejszym niż podwykonawca, na którego zasoby Wykonawca powoływał się w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia;
    - b) nie podlega wykluczeniu;
  - 2) w przypadku rezygnacji z podwykonawstwa – Wykonawca obowiązany jest wykazać Zamawiającemu, iż samodzielnie spełnia warunki udziału w postępowaniu w stopniu nie mniejszym niż podwykonawca, na którego zasoby Wykonawca powoływał się w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia.
25. Zamawiający, może żądać od Wykonawcy zmiany lub odsunięcia podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy od wykonywania świadczeń w zakresie realizacji przedmiotu niniejszej umowy, jeżeli sprzęt techniczny, osoby i kwalifikacje, którymi dysponuje podwykonawca lub dalszy podwykonawca, nie spełniają warunków lub wymagań dotyczących podwykonawstwa, określonych umową, nie dają rękojmi należytego wykonania powierzonych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy robót budowlanych, dostaw lub usług lub dotrzymania terminów realizacji tych robót. Wykonawca, podwykonawca lub dalszy podwykonawca niezwłocznie usunie na żądanie Zamawiającego podwykonawcę lub dalszego podwykonawcę z terenu budowy, jeżeli działania podwykonawcy lub dalszego podwykonawcy na terenie budowy naruszają postanowienia niniejszej umowy.
26. Wykonawca zobowiązany jest również do pisemnego zawiadomienia Zamawiającego o wszelkich planowanych w trakcie realizacji zamówienia zmianach danych określonych w tabeli w pkt 1 niniejszego paragrafu, które wynikają np. z aneksowania umów pomiędzy Wykonawcą, a Podwykonawcą.
27. Odpowiedzialność Zamawiającego za zapłatę wynagrodzenia na rzecz Podwykonawcy jest ograniczona do wysokości kwot należnych podwykonawcy za wykonanie części zamówienia, określonych w tabeli w pkt.1 niniejszego paragrafu.
28. Wykonawca jest zobowiązany do dokonania we własnym zakresie zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy lub dalszym podwykonawcom z zachowaniem terminów płatności określonych w umowie z Podwykonawcą lub dalszymi Podwykonawcami.

29. W przypadku realizacji części zamówienia przez Podwykonawcę lub dalszych Podwykonawców, Wykonawca zobowiązany będzie przedstawić Zamawiającemu dowody zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcy lub dalszym podwykonawcom.
30. W przypadku niedopełnienia przez Wykonawcę obowiązku zapłaty wynagrodzenia Podwykonawcy, Zamawiający uprawniony jest wstrzymać wypłatę wynagrodzenia na rzecz Wykonawcy w części odpowiadającej kwocie należnej podwykonawcy, lub dalszemu podwykonawcy zatrzymując ją jako zabezpieczenie na wypadek roszczeń podwykonawcy, które mogą być skierowane wobec Zamawiającego w trybie art. 647¹ § 5 KC. Zamawiający może dokonać zapłaty bezpośredniej Podwykonawcy lub dalszemu Podwykonawcy.
31. Bezpośrednia zapłata, o której mowa w pkt. 19 niniejszego paragrafu obejmuje wyłącznie należne wynagrodzenia, bez odsetek należnych podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy.
32. Przed dokonaniem bezpośredniej zapłaty, o której mowa w pkt. 19 niniejszego paragrafu, Zamawiający przeprowadzi postępowanie wyjaśniające i umożliwi Wykonawcy, zgłoszenie pisemnych uwag dot. zasadności zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy. Uwagi należy zgłosić do Zamawiającego w terminie 7 dni od dnia doręczenia tej informacji.
33. W przypadku zgłoszenia przez Wykonawcę uwag w terminie, o którym mowa w pkt. 21 niniejszego paragrafu Zamawiający może:
  - 1) nie dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli Wykonawca wykaże niezasadność takiej zapłaty, albo
  - 2) złożyć do depozytu sądowego kwotę niezbędną na pokrycie wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy w przypadku istnienia zasadniczej wątpliwości Zamawiającego co do wysokości należnej zapłaty lub podmiotu, któremu płatność się należy, albo
  - 3) dokonać bezpośredniej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy, jeżeli podwykonawca lub dalszy podwykonawca wykaże zasadność takiej zapłaty.
34. W przypadku gdyby Zamawiający dokonał w trybie art. 647¹ § 5 KC zapłaty bezpośrednio na rzecz Podwykonawcy, to wówczas będzie on miał prawo do potrącenia całej zapłaconej przez siebie na rzecz Podwykonawcy kwoty z wynagrodzenia Wykonawcy lub z innej dowolnej wierzytelności Wykonawcy z jakiegokolwiek stosunku prawnego.

§ 26

Odstąpienie od umowy przez Zamawiającego

1. Poza przypadkami określonymi w Kodeksie Cywilnym i pozostałych paragrafach niniejszej umowy Zamawiający ma prawo odstąpić od umowy w następujących przypadkach:
  - 1) w razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, lub dalsze wykonywanie umowy może zagrozić istotnemu interesowi bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwu publicznemu Zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o tych okolicznościach. W takim przypadku, Wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy;
  - 2) w przypadku wszczęcia postępowania o ogłoszenie upadłości lub likwidacji wobec Wykonawcy lub dokonania zajęcia majątku Wykonawcy;
  - 3) w przypadku nie przystąpienia Wykonawcy do realizacji przedmiotu niniejszej umowy w terminie do 7 dni roboczych, od dnia podpisania niniejszej umowy lub przerwania wykonywania robót budowlanych bez uzasadnionej przyczyny a przerwa ta będzie trwała dłużej niż 7 dni roboczych. W takim przypadku Zamawiający wezwie Wykonawcę, aby w terminie do 3 dni roboczych od otrzymania pisemnego wezwania wypełnił nałożone na niego obowiązki. Po bezskutecznym upływie 3-dniowego terminu Zamawiający może odstąpić od niniejszej umowy;
  - 4) w przypadku nienależytego realizowania przedmiotu niniejszej umowy przez Wykonawcę, w szczególności poprzez naruszanie obowiązków określonych w niniejszej umowie, Zamawiający wezwie Wykonawcę, aby w ciągu 3 dni roboczych od otrzymania pisemnego wezwania wypełnił nałożone na niego obowiązki. Po bezskutecznym upływie 3-dniowego terminu Zamawiający może odstąpić od niniejszej umowy;

- 5) w przypadku dwukrotnego dokonania przez Zamawiającego bezpośredniej zapłaty wymagalnego wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy lub dalszemu podwykonawcy;
  - 6) w przypadku skierowania do kierowania robotami inną osobą niż wskazana w formularzu ofertowym lub bez akceptacji Zamawiającego, o której mowa w § 7 ust. 2 niniejszej umowy;
  - 7) w przypadku stwierdzenia co najmniej 3-krotną nieusprawiedliwioną nieobecność kierownika budowy na budowie w trakcie wykonywania prac;
  - 8) w przypadku wystąpienia opóźnienia w realizowaniu przedmiotu niniejszej umowy, z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy w takim stopniu, że będzie uprawdopodobnione, iż Wykonawca nie wykona robót budowlanych w terminie wynikającym z niniejszej umowy;
  - 9) w przypadku, gdy kwota zaległości płatniczych wobec podwykonawcy lub dalszych podwykonawców przekroczy 5% wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 4 ust. 1 niniejszej umowy;
  - 10) w przypadku, gdy Wykonawca nie zawrze umowy z ujawnionym podwykonawcą zgodnie z projektem zaakceptowanym przez Zamawiającego;
  - 11) w przypadku, gdy Wykonawca skieruje do realizacji niniejszej umowy podwykonawców lub dalszych podwykonawców bez zawartej umowy o podwykonawstwo. Odstąpienie od umowy w następstwie uchylania się od powyższego obowiązku nie pozbawia Zamawiającego uprawnienia do dochodzenia kar umownych, o których mowa w § 24 niniejszej umowy;
  - 12) w przypadku niedopełnienia przez Wykonawcę lub podwykonawcę wymogów określonych w § 2 niniejszej umowy.
2. Wykonawcy przysługuje prawo odstąpienia od umowy w szczególności, jeżeli Zamawiający odmawia bez uzasadnionej przyczyny przystąpienia do odbioru robót.
  3. Odstąpienie od umowy powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności takiego oświadczenia i powinno zawierać uzasadnienie.
  4. W przypadku odstąpienia od umowy Wykonawcę oraz Zamawiającego obciążają następujące obowiązki szczegółowe:
    - 1) w terminie do 7 dni roboczych od daty odstąpienia od umowy Wykonawca przy udziale Zamawiającego sporządzi szczegółowy protokół inwentaryzacji robót w toku wraz z zestawieniem wartości wykonanych robót według stanu na dzień odstąpienia;
    - 2) Wykonawca zabezpieczy przerwane roboty w zakresie obustronnie uzgodnionym na swój koszt;
    - 3) Wykonawca zgłosi do dokonania przez Zamawiającego odbioru robót przerwanych oraz robót zabezpieczających, a Zamawiający dokona ich odbioru w ciągu 14 dni roboczych;
    - 4) Wykonawca niezwłocznie, nie później niż w terminie 10 dni roboczych usunie z terenu budowy urządzenie zaplecza oraz materiały przez niego dostarczone. W przypadku ich nie usunięcia we wskazanym terminie Zamawiającemu przysługuje prawo zlecenia tych prac podmiotowi trzeciemu na koszt Wykonawcy.
  5. Zamawiający w razie odstąpienia od umowy zobowiązany jest do:
    - 1) dokonania odbioru robót przerwanych oraz zapłaty wynagrodzenia za roboty, które zostały wykonane do dnia odstąpienia,
    - 2) przejęcia od Wykonawcy pod swój dozór terenu budowy.
  6. Zamawiający może rozwiązać umowę, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:
    - 1) zmiana umowy została dokonana z naruszeniem art. 144 ust. 1-1b, 1d i 1e ustawy Pzp;
    - 2) wykonawca w chwili zawarcia umowy podlegał wykluczeniu z postępowania na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy Pzp;
    - 3) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, w ramach procedury przewidzianej w art. 258 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, że państwo polskie uchybiło zobowiązaniom, które ciąży na nim na mocy Traktatów, dyrektywy 2014/24/UE i dyrektywy 2014/25/UE, z uwagi na to, że Zamawiający udzielił zamówienia z naruszeniem przepisów prawa Unii Europejskiej.
  7. W przypadku, o którym mowa w ust. 6 niniejszego paragrafu Wykonawca może żądać wyłącznie wynagrodzenia należnego z tytułu wykonania części umowy.

§ 27

Zabezpieczenie należytego wykonania umowy

1. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy w wysokości 8 % wartości wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 4 ust. 1 niniejszej umowy, tj. .... zł brutto, zostało wniesione przed zawarciem niniejszej umowy w formie ....., zgodnie z wymaganiami Zamawiającego określonymi w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.
2. Zabezpieczenie należytego wykonania umowy służy pokryciu roszczeń Zamawiającego z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przedmiotu niniejszej umowy, a w szczególności z tytułu odpowiedzialności odszkodowawczej, kar umownych, zwrotu wynagrodzenia wypłaconego podwykonawcom, rękojmi za wady robót budowlanych.
3. Zamawiający dokona zwrotu zabezpieczenia należytego wykonania umowy w następujący sposób:
  - 1) **70%** wartości zabezpieczenia zostanie zwrócone w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez Zamawiającego za należyte wykonane, zgodnie z zapisami § 21 niniejszej umowy.
  - 2) **30%** wartości zabezpieczenia zostanie zwrócone w terminie 15 dni po upływie terminu gwarancji jakości oraz rękojmi za wady
4. W trakcie realizacji przedmiotu niniejszej umowy, Wykonawca może dokonać zmiany formy zabezpieczenia na jedną lub kilka form dopuszczonych przez ustawę Prawo zamówień publicznych, pod warunkiem, że zmiana formy zabezpieczenia będzie dokonana z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości oraz będzie odpowiadać wymaganiom Zamawiającego określonym w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.
5. W przypadku przesunięcia terminu realizacji przedmiotu niniejszej umowy, zgodnie z postanowieniami § 25 ust. 2 niniejszej umowy, Wykonawca, który wniósł zabezpieczenie należytego wykonania umowy w formach innych niż pieniądze, będzie zobowiązany przedłożyć Zamawiającemu dokument gwarancji lub poręczenia przedłużający termin ważności zabezpieczenia należytego wykonania umowy, najpóźniej w dniu podpisania aneksu do zawartej umowy z Wykonawcą.
6. W przypadku zabezpieczenia należytego wykonania umowy, którego okres przekracza 5 lat, zabezpieczenie w pieniądzu wnosi się na cały ten okres, a zabezpieczenie w innej formie wnosi się na okres nie krótszy niż 5 lat, z jednoczesnym zobowiązaniem się Wykonawcy do przedłużenia zabezpieczenia lub wniesienia nowego zabezpieczenia na kolejne okresy.
7. W przypadku nieprzedłużenia lub niewniesienia nowego zabezpieczenia najpóźniej na 30 dni przed upływem terminu ważności dotychczasowego zabezpieczenia wniesionego w innej formie niż w pieniądzu, Zamawiający zmieni formę na zabezpieczenie w pieniądzu, poprzez wypłatę kwoty z dotychczasowego zabezpieczenia.

§ 28

Procedury rozstrzygnięcia sporów

1. Wszelkie sprawy sporne wynikające z umowy lub z nią związane zostaną rozstrzygnięte przez sąd właściwy dla siedziby Zamawiającego.
2. W sprawach nieuregulowanych niniejszą umową zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi, przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, o ile przepisy Prawa zamówień publicznych nie stanowią inaczej oraz inne akty prawne mające wpływ na należyte wykonanie przedmiotu niniejszej umowy.
3. Jeżeli w niniejszej umowie użyty został zwrot „dni robocze” należy przez to rozumieć dni od poniedziałku do piątku z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy, zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1951r. o dniach wolnych od pracy (Dz U z 2015 r., poz. 90).
4. Zmiana adresu siedziby Wykonawcy oraz zmiana numeru rachunku bankowego, o którym mowa w § 4 ust 3 niniejszej umowy wymaga sporządzenia aneksu do niniejszej umowy pod rygorem nieważności.

§ 29

Ilość egzemplarzy umowy i załączniki

1. Umowę sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, tj. 2 egzemplarze dla Zamawiającego i 1 egzemplarz dla Wykonawcy.
2. Integralną część umowy stanowią niżej wymienione dokumenty:
  - 1) Oświadczenie o zatrudnianiu osób na umowę o pracę – stanowiące Załącznik Nr 1 do niniejszej umowy;
  - 2) Oferta przetargowa złożona przez Wykonawcę;
  - 3) Dokumentacja projektowa;
  - 4) Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia z załącznikami,

Zamawiający:

Wykonawca: